Ի ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5150 10/23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1903 ՈՒՐԲԱԹ 24 ՇԵՎՎԱԼ 1320 Ի ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5150

درعلیهده غلطهده ❖ آرهولك ❖ غزتهسی ادارهخانهسنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրն.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան:

20 ՓԱՐԱ 20

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Արեւելքի Տպարանը ու Խմբագրատունը փոխադրուած են Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց, Թիւ 8 շէնքին մէջ, Օսմ. Նամակատան ետին: Հետեւաբար, Թերթին հետ որ եւ է գործ ունեցողներ կը հրաւիրենք այս հասցէին դիմել այսուհետեւ:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Այսօր, յունուար 10, երկրորդ տարեդարձն է ողբալի Մկրտիչ Սարըեանի մահուան, որ տեղի ունեցաւ Իզմիրի մէջ, եւ որուն պատճառած ցաւը այնքան խորունկ եղաւ ամէն տեղ, մանաւանդ Կ. Պոլսոյ մէջ, ուր կարելի եղաւ 100 ոսկիի չափ գումար մը հանգանակել անոր հէք այրիին եւ հինգ դեռատի որբերուն համար, գումար մը՝ որուն հաւասար ո՛ եւ է հանգանակութիւն մը չէր եղած մեր մէջ, հանգուցեալ կրթական ո՛ եւ է մշակի համար: Եւ արդէն Մկրտիչ Սարըեանն ալ հասարակ ուսուցիչ մը չէր, այլ ուսուցչապետ մը, եւ դեռ ալ աւելին, տեսչապետ մը, ունեցած ըլլալով իր տրամադրութեան ներքեւ քանի մը տասնեակ վարժարաններ, քանի մը հարիւր ուսուցիչներ եւ տասնեակ մը տեսուչներ կամ փոխ-տեսուչներ, որոնց տուած ուղղութիւնը այնքան արդիւնաւոր եղած էր, որ իր դժբաղդ ընտանիքին միայն հարիւր ոսկիի նպաստ մը բնաւ համապատասխան չէ այն յարգանքին եւ երախտիքին՝ որուն իրաւունք ունէր բազմարդիւն ուսուցչապետը:

Բայց երկու տարի առաջ հաւաքուած 100 ոսկին վեց հոգիէ բաղկացած ընտանիքի մը համար ի՞նչպէս եւ մինչեւ ե՞րբ պիտի կրնար բաւել Իզմիրի պէս տեղ մը, ուր կեանքն այնքան աժան չէ: Այնուհետեւ անցնող այս 24 ամիսներուն մէջ ի՞նչ եղան ուրեմն հէք որբուկներն ու իրենց տարաբաղդ մայրը: Այս բաները խորհող ոչ ոք կայ եւ ոչ ալ միջոց մը՝ գէթ ժամանակի մը համար ալ օգտակար նպաստ մը հայթայթելու, մինչեւ գոնէ անդրանիկ զաւակը բաւական տարիք առնէ, որ կարենայ նեցուկ ըլլալ մօրը, եղբօրը ու քոյրերուն:

Երբ կը տեսնուի թէ Մկրտիչ Սարըեանի պէս արդիւնաւոր եղած ուսուցչի մը յիշատակը այսքան շուտ կրնայ մոռցուիլ եղեր, եւ իր ընտանիքն անօգնական ու անպաշտպան լքուիլ, այլ եւս մարդ կը զարհուրի՝ խորհելով թէ ի՛նչ պիտի ըլլան ուրեմն ստորին կամ միջակ կարողութիւն ունեցողներուն վիճակը եւ յիշատակը: Եւ ամէն անգամ որ նոր ուսուցչի մը մահը պատահի, ուսուցչական կեանքի եւ ապագայի անապահովութեան այս խնդիրը երեւան կուգայ աւելի ուժգին թափով մը, ինչպէս այս միջոցին տեղի ունեցած ուրիշ ոչ նուազ ցաւալի մահ մը նորէն այժմէութիւն տուաւ այս յաւիտեան անլուծելի հարցին: Ինքնին հասկցուեցաւ անշուշտ թէ Գրիգոր Շահինեանի մահուան վրայ է խօսքը, որ այնքան ծանօթ է իր ոչ միայն կրթական գործունէութեամբ եւ արդիւնքներով, այլ եւ բանասիրական, ազգագրական եւ լեզուաքննական արտադրութիւններով: Թէեւ մօտէն չենք գիտեր թէ իր մանկամարդ հէք այրին ու հայրակորոյս եռամեայ որբուկն ապրուստի միջոց ունի՞ն թէ ոչ, թէեւ չիմացուեցաւ ցարդ թէ Մանիսայի ու Իզմիրի մէջ բան մը խորհեցա՞ն այդ մասին, կամ պէտք տեսա՞ն խորհելու կամ ոչ, բայց սա ստոյգ պիտի ըլլայ անշուշտ որ 25ամեայ երիտասարդ մը երբ ուսուցչութեան պաշտօնին մէջ կը մեռնի, հարստութիւն մը թողած չի կրնար ըլլալ: Իսկ եթէ իր հայրը հարուստ եղած ըլլար, անտարակոյս չպիտի ձգէր որ իր որդին ուսուցիչ ըլլար: Հետեւապէս Գրիգոր Շահինեանի ընտանիքն ալ հանրային նպաստի կարօտ գտնուելէ զերծ ըլլալու չէ հաւանականաբար: Երանի թէ սխալած ըլլայինք այս մասին: Այլ քանի որ որոշ բան մը չէինք գիտեր, ուրիշ ըսելիք մը չենք ունենար առ այժմ եւ կը դառնանք դարձեալ Սարըեանի ընտանիքին, ու կը կարծենք թէ ամէն զգայուն սրտերու շատ հաճելի բան մը ըսած կ'ըլլանք, երբ առաջարկենք որ Ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկը իր առաջին նպաստը սկսի տալ Սարըեանի դժբաղդ ընտանիքին, եւ այն ալ ոչ թէ ո՛ եւ է գումար մը միանուագ, այլ որոշ ամսական մը պարբերաբար, գէթ քանի մը տարի, մինչեւ որ իր մեծ զաւակը չափահասութեան տարիքը թեւակոխէ:

Գիտենք միեւնոյն ժամանակ թէ Ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկը դեռ իր դրամագլուխը հասուցած չէ որոշեալ գումարին որ նպաստ բաշխել սկսի, բայց ասով մէկտեղ չենք կրնար անտարբեր մնալ եւ մասնակից չըլլալ իր մահուան երկրորդ տարեդարձին առթիւ թէ ահա Սարըեանի երախտիքը ամենէն առաջին իրաւունքն ունի այդպիսի նպաստի արժանանալու, մանաւանդ որ բազմանդամ ընտանիք մը կը թողու՝ ապրուստի միջոցէ բոլորովին զուրկ: Եւ նոյն իսկ այս պարագան խթան մը պիտի ըլլայ որ Օգնութեան Սնտուկի Հոգաբարձութիւնը իր ջանքերը կրկնապատկէ, որպէս զի կարող ըլլայ գործնական արդիւնք մը ցոյց տալ: Արդ, Ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկը հանգուցեալ ուսուցչապետին տարաբաղդ ընտանիքին նպաստ յատկացնելէն աւելի յարմարաւոր սկզբնաւորութիւն չի կրնար ընել իր անհամբերութեամբ սպասուած գործունէութեանը:

ՅՈՒՍԱՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԴԱՍԵՐ

ՇՆՉԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Դ

Կոյանոցները, աղբանոցները, ճեմիչները կ'արտաբուրեն մահահոտ կազեր, որոնց մէկ քանին մեզ կը սպաննեն բնածուխի թթուուտին ազդեցութեամբ եւ մէկ քանին ալ մեզ կը մեռցնեն բնածխական թթուին պէս:

Օդին մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ փոշիներ: Անոնք լոյսին մէջ չեն երեւիր, շատ պզտիկ են, բայց զանոնք կը նշմարենք մութ սենեակի մը մէջ. եթէ արեգական ճառագայթ մը ներս թափանցէ, լուսաշող ուղիին մէջ անոնց թռչտիլը կը տեսնենք: Ասոնք լաթի մասնիկներ են, հողի, ածուխի... կտորուանքներ: Ճարտարարուեստ քաղաքներու օդին մէջ կը վխտան: Եթէ այդ քաղաքներէն մէկին շրջակաները բարձրկեկ գագաթ մը կայ, ուրկից կարելի ըլլայ դիտել ամբողջ քաղաքը, վեր ելէք եւ այնտեղէն դիտեցէք օդը զոր ձեր ոտքերուն տակ այդ քաղաքացիները կը շնչեն. թափանցիկ օդ մը չէ բնաւ ատիկա, այլ մառախուղ մը, այնքան խտացած անհամար փոշիներով: Ածուխի փոշիներն են որ կը տիրապետեն ասոնց մէջ: Այս տեսակէտով Լոնտոնի մթնոլորտը մանաւորապէս շահեկան է:

Անգլիացի մը առանձնայատուկ գաղափարը ունեցաւ փնտռելու թէ Լոնտոնի մառախուղները ո՛րչափ ծխանի մուր (suie) կը բովանդակեն: Շարունակ ամիս մը, 1890 նոյեմ. 27էն դեկտ. 27, հաւաքեց 20 քառակուսի մեթրի վրայ ինկած ձիւնը, զոր հալեցուց եւ ուրկէ զատեց մուրը՝ որ 13 կրամ կը կշռէր: Եւ այս հաշուով եզրակացուց ամբողջ Լոնտոնի մակերեւոյթին համար 1000 թօնօ, այսինքն վերցնելու համար մուրի այս ահագին քանակութիւնը՝ որուն մեծ մասը սպառած է մայրաքաղաքի բնակիչներուն թոքերը սեւցնելու, պէտք պիտի ըլլար 1000 ձիերու՝ լծուած 1000 սայլակի, կազմելով այսպէս 6 քիլոմէթր երկար թափոր մը: Այս փոշիները ինքնաչարժ չեն, իրենց խճողման պատճառով նեղութիւն կուտան, բոլորովին տարբեր մանրադիտական ողջ մարմիններէն, մանրէներէն, որոնք համաճարակ հիւանդութիւններու փոխանցողներն են:

Ո՞վ չգիտեր այսօր թէ թոքախտը կը փոխանցի օդին կամ հովին միջոցաւ, որ օդին մէջ առկախ կը պահէ թոքախտաւորներու չորցած թուքը եւ թէ այս պատճառաւ է որ պաշտօնատուներու մէջ կը խնդրեն հասարակութենէն գետինը չի թքնել: Ահա ճշգրիտ իրողութիւն մը՝ Տոքթ. Բօրնէլի կողմէ մէջ բերուած.—

Բարիզ մեծ պաշտօնատան մը մէկ գրասենեակին մէջ կ'աշխատէին 22 պաշտօնեաներ. երկու թոքախտաւորներ ալ աւելցան 1878ին. շատ տարիներ միասին կ'ապրին, հազալով եւ թքնելով տախտակամածին վրայ, նոյն այն գրասենեակին մէջ որ լայնարձակ չէր եւ ո՛չ ալ օդասուն:

Պաշտօնեաները կանուխ կը գտնուէին իրենց պաշտօնին գլուխը, այս օդին մէջ, որ փոշիներով ծանրաբեռնուած էր՝ ատունները աւլուելուն հետեւանքով: Երկու թոքախտաւորներէն զատ տասներեքը ալ, նոյն հիւանդութենէն մեռան 1884էն 1889ին:

Եւ հաւանական է որ թոքախտը այս միջոցաւ միակ փոխանցիկ հիւանդութիւնը չէ. կարմրուկը (գըզամուզ), փողացաւը (գուշ պօղան)... ծիլեր կը պարունակեն որ անշուշտ կրնան սաւառնիլ օդին մէջ:

Ճշմարիտ իրողութիւն մըն ալ սա՛ է որ մանրէներու թիւին յաւելումը օդին մէջ՝ կը համապատասխանէ տարափոխիկ հիւանդութեանց աճումին. ո՛չ նուազ ճշմարիտ է թէ ծովու եւ լեռներու օդը շատ քիչ մանրէ կը պարունակէ կամ բնաւ, թէ գաւառներու օդը քաղքի մթնոլորտէն աւելի զերծ է անկից: Կ'ուզէ՞ք թուանշաններ:

Մէկ խորանարդ մէթր օդը՝ Ատլանտեան ովկէանոսի համար, կը պարունակէ 0,6 միքրոպ, բարձր լեռներու համար՝ 2, Բարիզ՝ Բանթէօնի գագաթը՝ 200, Ռիվոլի փողոցը՝ 3,480, նոր շէնքերուն մէջ՝ 4,500, հին շէնքերուն մէջ՝ 36,000, բարիզեան հիւանդանոցի մը մէջ՝ մօտաւորապէս 80,000:

Միջին թիւ մը առնենք եւ պիտի տեսնենք որ ամէն օր մեր թոքերուն մէջ կը մտնեն 30-40,000 միքրոպ, ճշմարիտ լեգէոն մը: Այսօրինակ արշաւանքի մը դիմադրելու համար զօրաւոր թոքեր պէտք են: Եթէ յարձակողները տկար գործարանի մը հանդիպին՝ այն տեղ պիտի հաստատուին իրենց տունին պէս եւ դժուար պիտի ըլլայ զանոնք անկից արտաքսել:

Մանրէներու դէմ մղուած այս պայքարին մէջ պէտք չէ յոյսերնիս դնենք մեր թոքերու լոկ զօրաւոր կազմին վրայ: Այդ թշնամիներուն դէ՛մ որ զէնքկեց ըլլալ չեն գիտեր, պէտք է մաքառիլ՝ մեր բոլոր զօրութիւնները զինադրելով եւ կոչում ընել բոլոր այն միջոցներուն զորս առողջապահութիւնը կը դնէ մեր տրամադրութեան տակ:

Արդ՝ ահա ի՛նչ կ'ուսուցանէ մեր առողջապահութիւնը.

1. Պէտք է մեր բնակարաններու օդը նորոգել որչափ կարելի է յաճախ, առաւօտ՝ երբ լաւ ծածկուած ենք ցուրտ չառնելու համար, ամառը վառարաններու դռնակները չգոցել՝ մէջը կրակ չըլլալուն համար:

2. Թողլ տալ արեգական լոյսին՝ թափանցելու համար մեր բնակարաններուն մէջ:

Մանրէները՝ ինչպէս բոլոր չարագործները կը սիրեն մութին մէջ գործել. լոյսը անոնց վախ կ'ազդէ. «Հոն ուր արեգակը կը թափանցէ, կ'ըսէ իտալական առած մը, բժիշկ չի մտներ»:

3. Ջնջել փոշիի բոյները որ միանգամայն մանրէներու բոյներ են. եւ փոշիի բոյն ըսելով պէտք չէ հասկնալ միայն սարքի ստուայնները, ծակուծուկ եւ անհարթ պատերը, պատառոտուն եւ մաշած թաղթերը, այլ ամէն տեսակ օթոցներ բարիզեան բնակարանի մը. այդ օթոցներէն գոյացած 1 կրամ փոշիին մէջ գտնուեցան 1,500,000 մանրէ:

4. Աս ու ան իրեղէնները թօթուելով փոշի առաջ չբերել, կարասիները սրբել՝ փոխանակ անոնց վրայ փչելու, չոր չոր չաւլել եւն.:

5. Վերջապէս հեռանալ այն վայրերը ուր կեցած են հիւանդներ՝ տարափոխիկ հիւանդութիւններով վարակուած:

Հակամանրէականները՝ երբ լաւ գործածուին՝ կը սպաննեն մանրէները ամէն անկիւններու եւ ծակտիքներու մէջ. օդաւորումէն աւելի արդիւնաւոր կ'ըլլան, որովհետեւ օդը նորոգելով՝ թէեւ մանրէներէն կ'ազատինք՝ սակայն ուրիշները ներգած կ'ըլլանք:

Բոլոր այս նախազգուշութիւնները կը գործածուին ընտանի կենդանիներու բնակարաններուն համար ալ:

Եւ հիմա կրնանք եզրակացնել.

Մեր թոքերը փափուկ գործարաններ են, որոնց մեծ խնամք տանելու է: Անոնց ամբողջութիւնը, լաւ վիճակի մէջ՝ պահպանումը ու գործունէութիւնը, եւ հետեւաբար մեր առողջութիւնը, մեր կազմուածքէն կախեալ չեն միայն, այլ մեր շնչած օդին մաքրութենէն:

Արդ՝ մաքուր օդ ամէն մարդ կրնայ ունենալ. բան մը չարժեր եւ մինչեւ ցարդ ոչ ոք խորհած է զայն խողովակներու մէջ առնելու եւ չափով ծախսելու՝ ինչպէս կազը. կը բաւէ քիչ մը նեղութիւն ստանձնել՝ զայն ունենալու համար:

Օդ առնելը զուարճութիւն մը, ժամանց մը չէ, այլ պէտք մըն է. ասիկա ճշմարիտ գիտութիւն մըն է, շնչառութեան գիտութիւնը, որովհետեւ հասկցաք թէ՝ ՇՆՉԵԼԸ ապրիլ է:

Եւ հոս ալ ընթացիկ լեզուն համաձայն է գիտութեան սահմանումին, երբ տխրազդեցիկ յուզման մը գերակշռութեան տակ գտնուինք, անհամբերութեամբ լուրի մը սպասենք կամ երբ սրտերնիս սեղմուի, ընկճուած ըլլանք ու կեանքն անտանելի ըլլայ, չե՞նք ըսեր. «Ա՜հ, ա՛լ չեմ ապրիր»:

Ու երբոր այդ անձկալի տագնապն անցած է, սա բառերը կ'արտայայտենք, մանաւանդ երբ վերջաւորութիւնը մեր բաղձանքին համաձայն եղած է. «Վերջապէս կը շնչեմ»:

Այս բառերը. կը շնչեմ՝ հակադարձը ալ չեմ ապրիր ին թարգմանութիւնը չե՞ն սա գիտական ասացուածքին. «Շնչել՝ ապրիլ է»:

Այսպէս մեր դատողութիւնը, բնականօրէն մեր զգացած ազդեցութիւնները յաճախ մեզի գուշակել կուտան բաներ մը զորս գտնելու եւ լոյս աշխարհ բերելու համար դարերով կը ճգնին գիտունները. բայց ասիկա պատճառ մը պէտք չէ ըլլայ արհամարհելու գիտութիւնն ու գիտունները. եւ ես շատ երջանիկ պիտի ըլլայի, իմ մասիս, եթէ յաջողէի ձեզի տալու ուսման փափաքը եւ ձեզի սիրցնելու գիտունները:

Ռոտոսթօ   Տ. ՊԱՂՏԻԿԵԱՆ

ՎԵՐՋ

ՍԻՐՈՅ ՎԵՐԱԾՆՈՒԹԻՒՆԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

(Շար. երէկի թիւէն եւ վերջ)

Տիկինը հետաքրքրուած կը թուէր իր յաճախորդին բացագանչութիւններէն եւ աւելի ուշադրութեամբ կը քննէր զայն, բոլոր ապուրը սեղանէն վերցնելով հանդերձ: Բանի մը երկվայրկեան յետոյ նորէն երեւցաւ՝ ձեռքը բռնած լամբար մը, թանաքաման մը եւ արձանագրութեան տոմար մը:

—Կը բարեհաճի՞ք, պարոն, ըսաւ, տոմարիս մէջ նշանակել ձեր անունը... գիտէք թէ սա այնպիսի ձեւակերպութիւն մըն է, զոր չենք կրնար զանց առնել:

Ժաք առաւ արձանագրութեան տոմարը, իր գրիչը թաթխեց թանաքամանին մէջ ու գրեց «Ժաք Ֆովէլ»:

—Այս անունը բնաւ բան մը չի յիշեցնե՞ր ձեզի, յարեց, բաց տոմարը յանձնելով պանդոկապետուհիին:

—Աստուած իմ, պատասխանեց կարդալէ յետոյ, բնաւ չեմ յիշեր... բայց եւ այնպէս սպասեցէք քիչ մը, այո՛, կարծեմ թէ ժամանակին այս անունով թոշակաւոր մը ունէինք:

—Ե՛ս էի:

—Դո՞ւք, պարոն, ներեցէք որ անմիջապէս չկրցի ճանչնալ զձեզ...: Սխալելուս պատճառն այն է որ մօրուք չունէիք այն ատեն..., հիմա կը յիշեմ, դուք էիք որ այնչափ սիրուն փունջեր կը կազմէիք: Ա՜հ, բարի մարդիկ, ժամանակը ո՛րչափ հեռու է, եւ ո՛րչափ կը փոխուի մարդ...:

Ժաք քիչ մը նուաստացում կրած էր, առաջին ակնարկով ճանչցուած չըլլալուն համար: Հիմա, որ սրահը լուսաւորուած էր, կրնար մանրակրկիտ կերպով զննել պանդոկապետուհին, մինչդեռ ան իր գործին կը պարապէր: Քիչ քիչ նորէն կը գտնէր հասունութենէն գունաւորուած այս դէմքին խորշոմներուն մէջտեղէն երբեմնի Մառսըլինին կարմիր շրթներուն սիրային ժպիտը ու սեւակապոյտ աչքերուն խոնաւ ու նուաղուն ակնարկը:

—Այո՛, հառաչեց. շատ բաներ տեղի ունեցած են այն ժամանակէն ի վեր երբ թոշակաւոր էի ձեր պանդոկին մէջ... Քսանըհինգ տարի, ճիշդ քառորդ դար մը կ'ընէ...: Այնպէս չէ՞, Տիկին: Հիմա ի՞նչ է ձեր անունը:

—Իմ անունս Մառսըլին է միշտ, յարեց՝ քիչ մը բանագօսիկ ժպիտով մը, քանի որ ամուսնացած չեմ...:

Յետոյ երբ աղանդերը սեղան բերաւ, բարեւեց Ֆովէլն ու մեկնեցաւ:

Ժաք բոլորովին տխրադէ՛մ վեր ելաւ իր սենեակը, մոմը մօտեցուց անփայլ հայելիին, որ կը զարդարէր վառարանը եւ անոր մէջ ինքզինքը ուշադրութեամբ դիտեց: Տեսաւ իր ցանցառ մազերը, աղեբեկ մօրուքը, ակօսները, զորս խորշոմները դրոշմած էին իր աչքերուն անկիւնը: Ինքն ալ հաստատեց թէ ծերացած էր. յետոյ այս հաստատումին շնորհիւ յանգեցաւ իրականութիւնն աւելի ճշգօրէն գնահատելու, եւ խոստովանեցաւ թէ Մառսըլին ինքզինքը համեմատաբա՛ր աւելի լաւ խնամած էր:

Ժաք քնացաւ՝ խորհելով Մառսըլինի եւ երիտասարդական ժամանակներուն վրայ, երբ զայն ճանչցած էր: Առտուանց կանուխ արթնցաւ, բացաւ պատուհանը ու նորէն պառկեցաւ: Տանիքին ջրհորդաններուն վրայ ծիծեռնակներ կը ծլւըլային, եկեղեցիին զանգակը անժէլիւսը կը հնչեցնէր, ու հեռուէն կը թնդային լուացարարուհիներուն տափանները:

Ժաք բնաւ լսած չէր իր քսաներեքերորդ տարիէն ի վեր այս բոլոր ընտանեկան աղմուկները եւ վայրկեան մը կրեց անցեալ ժամանակի վերակենդանացման պատրանքը: Հագուեցաւ ու դուրս ելաւ:

Երկինքը պարզ էր եւ զուարթ արեւ մը կ'արծաթազօծէր Շարանթի սեւորակ ջուրը: Հազիւ զգալի եղող հոսանքին վրայ նունուֆարները կը տարածէին իրենց թիփառ ու բոլորշի տերեւները, որոնց հետ խառնուած էին լայնատերեւ ճերմակ վարդեր, ու անանուխի հոտ կը բուրէր խոտաւէտ զառիվայրէն: Ճամբուն որոշ մէկ դարձուածքին մէջ հրապոյրը կատարեալ եղաւ: Ժաքի այնպէս կը թուէր—երբեմն զգայութիւններն այնչափ հաւատարմօրէն կը վերարտադրուէին—թէ ժամանակը չէր սահած եւ թէ երիտասարդութիւնն երբեք լքած չէր զինքը:

Անզգալաբար նորէն կ'ընտելանար երկրին, բնակարաններուն ու բնակիչներուն եւ այս նոր ընտելացումը ամէն բան կը վերակենդանացնէր իր շուրջը:

Այսպէս շատ օրեր անցան: Այլեւս մտքէն չէր անցըներ հեռանալ Սէն-Բլէմանթինէ: Ժաք թոշակաւոր եղած էր Շէն Վէր պանդոկին մէջ. ճաշէն յետոյ յաճախ կը խօսակցէր կանոնիկներուն ծաղկազարդուած սենեակին մէջ, երկարօրէն կը պտտէր դաշտագետնին մէջ եւ շրջագայութիւններէն կը բերէր խոշոր ծաղկեփունջեր, զորս իր պանդոկապետուհին կը տեղաւորէր սրահին արծաթեայ ամաններուն մէջ:

Իրիկուն մը սովորականէն աւելի ուշ մնացած էր Մառսըլինի հետ խօսակցելու, գիշերը կուգար հեզահետէ, լուսինը կը բարձրանար եկեղեցիին վերեւ. անոր ճառագայթները ամայի վայրին մէջտեղէն շեղակի սահելով կապոյտ երանգ մը կ'ընծայէին կանկիններուն ու նրբօրէն թաւշի տեսք մը կուտային պանդոկապետուհիին դէմքին, մինչ սա արմուկը դրած էր պատուհանի յենարանին վրայ: Մարմնոյն մնացորդն ընկղմած էր շուքին մէջ. մինակ անոր կիսադէմքը ճշգրտօրէն կը նկարուէր եւ լուսնի լոյսով կարելի էր զանազանել անոր նայուածքին շողշողումը:

Մառսըլին խնդագին կը խօսակցէր եւ որովհետեւ անոր ձայնը շատ մատաղ մնացած էր, Ժաք այն իրիկունը աւելի քան երբեք բուռն կերպով կրեց անցեալին պատրանքը:

—Ինչու համար, հարցուց յանկարծ, ամուսնացած չէք, օրիորդ:

—Ինչու համար, պատասխանեց հառաչելով, Աստուած իմ, շատ պարզ է, վասն զի չափազանց դժուարահաճ էի... ներկայացող թեկնածուներն ինծի հաճելի չէին բնաւ, մինչդեռ իմ հաւնելիքներս բնաւ չէին մտածեր իմ վրաս...: Տարիքս առի, աշխարհ չտեսայ ու պառաւ աղջիկ մը դարձայ:

—Ես, եթէ ամուրի մնացի, յարեց Ժաք, պատճառն այն է, որ երբե՛ք առիթ չունեցայ ամուսնութեան վրայ խորհելու եւ սակայն փափաքը չէր որ կը պակսէր ինծի... Նոյն իսկ երբ կը բնակէի տակաւին Սէն-Բլէմանթէնի մէջ, ըսէ, Օրիորդ Մառսըլին, կ'ուզէ՞ք որ բան մը խոստովանիմ ձեզ...: Այն ատեն շատ սիրահարած էի ձեզի, իսկ դուք բոլորովին անգիտակ էիք այս բանին:

Մառսըլին ժպտեցաւ եւ իր աչքերը փայլեցան աւելի տամկօրէն:

—Կը սխալիք, յարեց: Ես լաւ գիտցած էի այդ բանը եւ որովհետեւ մտերմօրէն կը խօսէինք իրարու հետ, հաճոյք կը զգայի այս բանը գիտնալ...: Միայն թէ բերան չէիք բանար, իսկ ես չէի կըրնար համարձակօրէն առաջին անգամ խօսիլ այս մասին ձեզի հետ...: Ասկէ զատ այնչափ մատաղատի էիք, որ տղայական կը նկատէի այս տարփանքը:

Ժաք յանկարծ զգաց թէ ոտքերը դողէն կը կտրին ու նորէն համակուեցաւ նոր յոյզով մը: Մօտեցած էր Մառսըլինի եւ մութ սենեակին լռութեան մէջ կը լսէր անոր աւելի կարճ ու աւելի դժուար շնչառութիւնը:

—Իսկ այսօր, մրմնջեց բռնելով պանդոկապետուհիին ձեռքերը, եթէ ձեզի ըսէի թէ առաջուան պէս կը սիրեմ զձեզ, դարձեալ պիտի կարծէի՞ք որ տղայութիւն մըն է աս:

—Այսօ՛ր, այսօ՛ր, թոթովեց Մառսըլին շփոթած, կատակ կ'ընէք ուրեմն, պարոն Ժաք, այսօր մենք չափազանց ծերացած ենք:

—Կատակ չեմ ըներ, պատասխանեց,

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (6)

ԱՆԱԹՈԼ ՖՐԱՆՍ

ԿԱՐՄԻՐ ՇՈՒՇԱՆԸ

Ա.

Երիտասարդը տաք բացատրութիւնը տուաւ: Այդ տունը յաճախող կիները սիրային մէկ քանի արկածներ ունեցած էին, որոնք բերնէ բերան կը պատմուէին եւ ամենուն ծանօթ էին: Մնաց որ տիկին Մէյլան կը դիւրացնէր սիրային ենթրիկները: Իբր փաստ՝ քանի մը օրինակներ առաջ բերաւ:

Տիկին Մարթէն, սակայն, ձեռքերը տարածած թիկնաթոռին յենակներուն վրայ, հրապուրիչ հանգիստի մը մէջ մխրճած, գլուխը կողմնակի հակած, կրակին նուաղումը կը դիտէր: Իր մտածումը յափշտակուած էր ինքնին. ալ եւս բան մը չէր մնացած ոչ իր քիչ մը տխուր դէմքին եւ ոչ ալ նուաղկոտ մարմնին վրայ, ընդհակառակը աւելի քան երբեք տենչալի դարձած էր հոգիի այդ քունին մէջ: Պահ մը խորունկ անշարժութեան մը մէջ ինկաւ, որ իր հրապոյրին վրայ կ'աւելցնէր արուեստին ստեղծած իրերուն հմայքը:

Բօլ Վէնս հարցուց անոր թէ ի՛նչ բանի վրայ կը խորհէր: Կէս մը խուսափելով վառարանի խանձողներուն եւ մոխիրներուն առթած մելամաղձիկ հմայքէն, մանկամարդ կինը ըսաւ.

—Կ'ուզէ՞ք որ վաղը հեռաւոր թաղեր երթանք, այն այլանդակ թաղերը՝ ուր աղքատ մարդիկ կ'ապրին: Կը սիրեմ այն փողոցները՝ ուր թշուառութիւնը կը տիրէ:

Երիտասարդը խոստացաւ գոհացում տալ տիկին Մարթէնի ճաշակին, անոր անհեթեթ ըլլալը յայտնելով հանդերձ: Այն պտոյտները՝ որոնք մանկամարդ կնոջ հետ կը կատարէր, անոր առաջարկէն վըրայ, երբեմն կը տաղտկացնէին զինքը, ու նոյն իսկ վտանգաւոր կը նկատէր զանոնք, կրնային տեսնուիլ:

—Ասով հանդերձ՝ յաջողեցանք մինչեւ այսօր մեր վրայ խօսեցնել չտալու...

Մանկամարդ կինը ցնցեց իր գլուխը:

—Կը կարծէ՞ք թէ մեր վրայ խօսած չըլլան: Մեր մասին բան մը գիտնա՞ն կամ ոչ, կը խօսին: Ամէն բան չի գիտցուիր, բայց ամէն բան կ'ըսուի:

Տիկին Մարթէն իր անրջանքին մէջ խորասուզուեցաւ նորէն: Բօլ Վէնս կարծեց թէ մանկամարդ կինը դժգոհ ու բարկացած էր այնպիսի պատճառաւ մը զոր չէր ուզեր իրեն յայտնել:

Երիտասարդը հակեցաւ անոր տարտամ ու աղւոր աչքերուն վրայ, որոնք վառարանին նշոյլները կը ցոլացնէին: Բայց տիկին Մարթէն ապահովցուց զայն:

—Չեմ գիտեր թէ կը խօսի՞ն իմ վրաս: Ատիկա ի՛նչ վնաս կը պատճառէ ինծի: Ոչինչը ոչինչ կ'արտադրէ:

Բօլ Վէնս մեկնեցաւ: Ակումբը ճաշելու կ'երթար, ուր իր բարեկամը՝ Բոմօն, որ քանի մը օրուան համար Բարիզ կը գտնուէր, իրեն կը սպասէր: Տիկին Մարթէն հանդարտ համակրութեամբ մը նայուածքով մը հետեւեցաւ երիտասարդին: Յետոյ սկսաւ կրակին մոխիրներուն մէջ կարդալ իր կեանքը:

Աչքին առջեւ եկան իր մանկութեան օրերը, այն դղեակը՝ ուր կ'անցընէր տըխուր ամառները, նաեւ կտրուած անտառները, տամուկ ու մռայլ դարաստանը, այն աւազանը՝ ուր կը պառկէին կանաչորակ ջուրերը, մարմարէ յաւերժահարսերը՝ շագանակի ծառերուն տակ, ինչպէս նաեւ այն նստարանը՝ որուն վրայ կ'արտասուէր եւ կը փափագէր մեռնիլ: Այսօր իսկ դեռ կ'անգիտանար իր երբեմնի յուսահատութեանց պատճառը, մինչ իր երեւակայութեան խուռն զարթնումը եւ իր մտքին խորհրդաւոր գործունէութիւնը զինքը կը մատնէին տենչանքներով եւ երկիւղներով խառն վրդովումի մը: Տղայ եղած ատեն կեանքը թէ՛ փափագ եւ թէ՛ վախ կը ներշնչէր իրեն: Բայց հիմա չէ՛ր գիտեր թէ կեանքը չէր արժեր այնքան մտատանջութիւն եւ յոյս, քանի որ շատ հասարակ բան մըն է անիկա: Պէտք էր այդ ակնկալութիւնը ունենար: Ինչո՞ւ համար չէր նախատեսած: Տիկին Մարթէն կը խորհէր.

—Մայրիկս կը տեսնէի: Բարի կին մըն էր, շատ պարզ ու շատ երջանիկ: Բոլորովին տարբեր վիճակ մը կ'երազէի մօրս համար: Ինչո՞ւ: Իմ շուրջս կը զգայի կեանքի անհամ ճաշակը, եւ ապագային կը տենչայի այնպէս ինչպէս մարդ կը տենչայ բոյրերով լեցուած օդի մը: Ինչո՞ւ: Ի՞նչ կ'ուզէի եւ ի՞նչ կ'ակնկալէի: Մարդկային իրերու տաթած տխրութիւնը բաւական ազդարարութիւն մը չէ՞ր միթէ:

Հարուստ ծնած էր տիկին Մարթէն, շատ նոր հարստութեան մը պերճ փայլին մէջ: Դուստրն էր անիկա այն Մօնթէսիւիէին, որ նախ փոքր պաշտօնեայ Բարիզեան դրամատան մը մէջ, վարկի երկու մեծ հաստատութիւններ վարեց, տագնապալի ժամերու մէջ զանոնք կանգուն պահելու համար՝ բեղուն մտքի մը միջոցները, նկարագրի անպարտելի ուժը, խորամանկութեան եւ ուղղամտութեան եզական խառնուրդ մը կիրարկեց, եւ կառավարութեան կողմէ ձեռնարկութեանց հետ բանակցեցաւ: Իր հօր կողմէ գնուած, վերանորոգուած ու ճոխ կերպով կահաւորուած Ժուանվիլի պատմական դղեակը ընդարձակած էր տիկին Մարթէն, այնպէս որ վեց տարուան մէջ՝ իր դարաստանով ու մեծ շատրուաններով շքեղութեան կողմէ կը հաւասարէր Վօ-Լը-Վիքօնթի դղեակին: Մօնթէսիւի իր կըրցածը կ'ընէր՝ կեանքը յանկուցիչ դարձնելու համար: Բնազդական ու հզօր անհաւատ մը, կ'ուզէր ձեռք անցընել փիզիքական բոլոր բարիքները եւ այն ամէն տենչալի բաները՝ զորս կ'արտադրէ այս աշխարհ: Ժուանվիլի կալուածին եւ սրահներուն մէջ լեցուց վարպետներու նկարները եւ թանկագին արձաններ: Յիսուն տարեկան եղած ատեն, թատրոնի ամենագեղեցիկ կիները եւ մէկ քանի աշխարհիկ կիներ վայելեց, որոնց պերճանքին ա՛լ աւելի փայլ տուաւ: Ընկերութեան մէջ թանկագին եղող ամէն բան կը վայելէր՝ իր խառնուածքին վայրագութեամբ եւ իր մտքին նրբութեամբ:

(Շարունակելի)

իմ սիրտս ազատ մնացած է եւ ես ինքզինքս այնչափ ծեր չեմ գտներ՝ որ չկրնամ երջանկացնել ձեր կեանքը, եթէ ուզէք զիս ու իմ փոքրիկ հարստութիւնս։

Զարմացած, նոյն իսկ չկարողանալով ետ քաշել իր ձեռքերը, զորս Ժաք կը սեղմէր, չէր պատասխաներ, բայց լուռ կային, կը տեսնուէր անոր բոլորշի կուրծքին հապճեպ բարձրանալն ու ցածնալը. վերջապէս խոր հառաչանք մը արձակեց եւ գլուխը թօթուելով,

—Ոչ, ըսաւ, կարելի չէ...։ Հայրս հիւանդ է, ինծի պէտք ունի, ու ես չը պիտի կրնայի ձեզի հետեւիլ մինչեւ Բարիզ. միւս կողմէ եթէ դուք հաւանէիք հոս կենալ, ընդհուպ պիտի զղջայիք եւ վերջապէս պիտի գժտուէիք ինծի հետ, որ չատ չատ խօսքտուած եմ ձեր բերնէն...։

Մառսըլին սիրազեղօրէն սեղմեց անոր ձեռքերն ու աւելցուց.

—Կը կրկնեմ, մենք այնչափ ծեր ենք, որ չենք կրնար երիտասարդներու պէս վարուիլ... Շնորհակալ եմ, Աստուած ձեզի հետ ըլլայ, պարոն Ժաք...։ Պէտք պիտի ըլլայ որ վաղը մեկնիք, վասն զի եթէ ալ աւելի մնաք՝ բամբասանքի առիթ տուած պիտի ըլլանք...։ Երթաք բարո՛վ։

Մառսըլին ճամբայ տուաւ Ժաքին, որ մեկնեցաւ յաջորդ օրը։ Եւ մինչդեռ հանրակառքը կը թաւալէր պողոտային անհարթ քարայատակներուն վրայէն, Մառսըլին իր պատուհանին կռնկենիներուն ետեւը պահուըտած՝ արցունք մը կը սրբէր, ունկնդրելով փողոցներուն խուլ աղմուկին, որ իրեն կը թուէր իր հեռաւոր երիտասարդութեան իղձ մէկ վերջին արձագանգը։

Կան ինչ ինչ որթատունկեր, որոնք երբեմն նորէն կը ծաղկին, երբ աշնան ցօղուններուն խաղողներն սկսին սեւնալ. ծաղիկը կը բուրէ տակաւին սուր անուշահոտութիւն մը, բայց ամէնն այս է. աշնանավերջի ողկոյզն երբեք հասունութեան չի յանգիր։ Այսպէս է նաեւ այն տարփանքը որ չափազանց ուշ կը ծնի— ու ասոր համար է որ Ժաք Թովէլ ամուրի մնացած է։

Կարին Թարգ. Գ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՄԱՀ Գ. ՏԸ ՊԼՈՎԻՑԻ

Թղթակցի մը ասպարէզը. — «Թայմզ»ին Բարիզի նախկին թղթակցին վախճանը. — Սկզբնաւորութիւնը. — Ֆրանսեւգերման պատերազմին ատեն. — «Ինթերվիու»ներու հնարիչը. — Տպաւորութիւնը Լոնտոնի մէջ. — «Թայմզ»ին յօդուածը։

Մաթէնի աշխատակիցը Գ. Կաստոն Ստիկլէր հետեւեալը կը գրէ Գ. տը Պլովիցի մահուանը առթիւ.

Թայմզի նախկին ու պատուական թղթակից Գ. տը Պլովից, երէկ իրիկուն, Բարիզի մէջ մեռաւ եօթանասունեօթը տարեկան։ Անոր հետ կ'անհետանայ ժամանակակից լրագրութեան ամէնէն նշանաւոր անձնաւորութիւններէն մէկը, վասն զի անոր անունը ծանօթ էր թէ՛ Եւրոպայի եւ թէ Ամերիկայի մէջ։ Օպբէր տը Պլովից Պոհեմիոյ Պլովից դղեակին մէջ ծնաւ 1825 դեկտ. 28ին։ Երիտասարդ հասակէն հետաքրքիր ըլլալով քաղաքականութեան, Եւրոպայի մէջ չատ մը ուղեւորութիւններ կատարեց, մէկ քանի լեզուներ սորվեցաւ եւ իր ասպարէզին սկիզբները գլխաւորաբար Ֆրանսա բնակեցաւ։ 1848ի դէպքերուն ալ Ֆրանսա կը գտնուէր եւ ուսուցչութիւն ընելով ապրուստը կը հանէր։ Ֆալլու՝ որ այն ատեն կրթական նախարար էր, Թուրի մէջ գերմաներէնի ուսուցիչ կարգեց զայն։ Պլովից յետոյ այդ լեզուն աւանդեց քանի մը գաւառային լիսէներու մէջ, մանաւանդ Մարսիլիա, ուր երկար ատեն բնակեցաւ։ Հոն էր որ մտաւ լրագրութեան ասպարէզը, բայց չատ ուշ սկսաւ, վասն զի ուսուցչութենէն ետքը մեքենագործութեամբ զբաղած էր եւ նոյն իսկ քիչ մնաց որ օր մը մեռնէր իր հնարած մէկ մեքենային պայթումէն։ Իբրեւ օրագրող իր առաջին գործը եղաւ պաշտպանել Թիէրի ընտրելիութիւնը Մարսիլիոյ մէջ, 1869ին, եւ անյաջողութեան մատնել Լէսէբսի ընտրելիութիւնը։ Այդ թուականէն սկսելով անոր յանկուցումը Թիէրի յաջողութեանը՝ բնաւ չհերքուեցաւ։ Պլովից, սովորութիւնով ու հակումով ֆրանսացի, չվարանեցաւ մեզի հայրաքաղաքացի ըլլալու, հակառակ մեր աղէտներուն, եւ 1870 հոկտեմբերին, ֆրանսեւգերման պատերազմին ատեն, Ֆրանսայի ազգութիւնը ընդունեց։ Իրողութեանց ընթացքը պիտի նպաստէր զայն նշանաւոր հանդիսացնելու։ Դէպքերուն ատեն երբ քաղաքին դուրսի հետ ունեցած յարաբերութիւնները խզուած էին, միջոցը գտաւ թղթակցելու Թիէրի հետ, որուն միջոցաւ տեղեկութիւն կը հաղորդէր դէպքերուն վրայ։ Պլովից հեռագրական գաղտնի թել մը ունէր որ իր կնոջը սեպհական տունէ մը կ'երկարէր մինչեւ Վէրսայլ։ Դէպքերէն ետքը Վիլլըսանէ զօրավարը զայն ղրկեց՝ բերանացի տեղեկութիւններ հաղորդելու կառավարութեան ատենին։ Կը պատմուի թէ Պլովից Սէն-Բլուի պատուհանին վրայ կը գտնուէր այն օրը՝ երբ կանոնաւոր զինուորները Բարիզ մտան։ Պլովից իր մօտը գտնուող կնոջմէ մը դիտակ մը առած կը դիտէր։ Երբ զինուորներուն դուռնէն անցնիլը տեսաւ, իսկոյն Վէրսայլ փութաց եւ Թիէրի հաղորդեց այդ պարագան որ վերջ կուտար դէպքերուն։ Թայմզին այն ատենուան թղթակիցը որ ականատես վկայ էր այդ ձեռներէցութեան ու փութկոտութեան, տեսաւ թէ Պլովից թղթակցի նշանաւոր յատկութիւններ ունի, ուստի Թայմզին մէջ պաշտօն յանձնել տուաւ անոր։ Այդ ընտրութիւնը մասնաւորաբար արդարացի էր, ինչպէս յետոյ հաստատուեցաւ։ Արդարեւ Պլովից անհատին ազդեցութիւն մը գործեց մամուլին վրայ՝ որ այդ հեռաւոր ժամանակներուն մէջ բաւական դանդաղ էր։ Պլովից էր որ լուրերու մասին թղթատարի տեղ հեռագրի գործածութիւնը առաջ տարաւ, մինչեւ այն ատեն թղթատարով կը ղրկուէր։ Միանգամայն մեր մամուլին մէջ մտցուց «Ինթերվիու»ի գործածութիւնը, ամէն կարեւոր անձնաւորութեանց հետ կատարուած զգայացունց տեսակցութիւններ հրատարակելով։ Այդ անձնաւորութիւններն էին՝ Շամպոր, Պիսմարք, Լէոն ԺԳ., Բարիզի կոմսը, Կամպէթթա եւայլն։ Անոր յայտնած կարծիքները, ծրագիր մը ծանուցանելու եւ կամ հանրային կարծիքը չօշափելու առթիւ, մեծ աղմուկ կը յարուցանէին։ Պլովից, որ իր բազմաթիւ յարաբերութեանց չնորհիւ խիստ չատ իրազեկ էր, 1875ին հրատարակեց թղթակցութիւն մը, ուր երեւան կը հանուէր գերման կառավարութեան յարձակողական մէկ մտադրութիւնը Ֆրանսայի դէմ. կարելի է այդ ազդարարութեան հետեւանքով էր որ Ֆրանսա կրցաւ զգոյշ կենալ։ Արհեստին այն մեծագործութիւնը, սակայն, որով Պլովից կը պարծի, կարեւոր վեհաժողովի մը դաշնագրութեան բնագրին Թայմզի մէջ հրատարակուելն էր՝ ֆրանսերէն ու անգլիերէն, այն պահուն իսկ երբ այդ դիւանագիտական գրութիւնը կը ստորագրուէր։ Երբեք յայտնի չեղաւ թէ Պլովից ո՛ւրկէ ձեռք բերած էր այդ դաշնագրութիւնը։ Օտարազգի թղթակցի մը դիրքը միշտ չատ փափուկ է, մանաւանդ երբ չատ աչքառու վիճակ մը ունի եւ Թայմզի պէս կարեւոր լրագրի մը կը պատկանի։ Պլովից պարտաւորուած էր խնայել այն մարդոց որոնց մէջ կ'ապրէր. ատոնք համաքաղաքացիներ էին Պլովիցի համար։ Ստիպուած էր նաեւ հաճելի ըլլալ իր ընթերցողներուն. ուստի յաճախ անհաճոյ գնահատումներ ըրաւ՝ որոնք մէկ կամ միւս կողմէ մերժուեցան։ Այդ կերպով երկու ազգերու միջեւ մնացած էր եւ յարձակման ենթարկուելու վիճակին մէջ կը գտնուէր։ Ատով հանդերձ Պլովից մեծ հեղինակութիւն մը ունէր։ Դեռ վերջերս իր պաշտօնակիցները՝ օտար լրագիրներու Բարիզի թղթակիցները՝ որոնք իբրեւ իրենց վարպետը կը ճանչնային զայն, գեղարուեստական չքեղ առարկայ մը նուիրեցին Պլովիցի՝ հանդէսի մը ատեն։ Այդ յարգանքին համար չատ զգածուեցաւ։ Անցեալ չորեքշաբթի Պլովից տկարութիւն մը զգաց։ Բժշկական կաճառէն Տոքթ. Իւթինել, որ հիւանդին քով կանչուած էր, յայտարարեց թէ «աբբանտիսիթ»է կը տառապի։ Հիւանդը հասկցաւ թէ իր ծերութիւնը ապարդիւն պիտի ընծայէ որ եւ է դարման. ուրբաթ իրիկուն հասկնալով որ վախճանը մօտեցած է, փափաքեցաւ ու վերջին օծումը առաւ։ Յետոյ սկսաւ հոգեվարքը»։

Լոնտոն, 18 յուն. — Գ. տը Պլովիցի մահուան լուրը հոս խոր տպաւորութիւն առաջ բերաւ լրագրական ու քաղաքական չրջանակներուն մէջ։ Բոլոր թերթերը միահաղոյն գովեստով մը կը խօսին անհետացող այդ նշանաւոր օրագրողին վրայ։ Թայմզի խմբագրատան մէջ բնականաբար զգացուած ցաւը ամէնէն մեծն է։ Թայմզ իր վեց սիւնակները կը նուիրէ Պլովիցի նուիրուած դրուատալից յօդուածի մը։ Այդ յօդուածը խիստ չահեկան է, վասն զի այդ սիւնակներուն մէջ առաջ կը բերուի Պլովիցի գործած անհագին ազդեցութիւնը եւ անոր բազմաթիւ յաջողութիւնները կը յիշուին։ Ահաւասիկ քաղուած մը այդ յօդուածէն.

«Երբ Մաք-Մահոն, 1877 մայիս 16ին, ստիպեց Ժիւլ-Սիմոնը հրաժարելու, հակառակ Երեսփ. Ժողովին մէջ ունեցած մեծամասնութեանը, Գ. տը Պլովից թունդ յարձակում մը սկսաւ անոր դէմ։ Մաք-Մահոն սպառնալիք ըրաւ դուրս վտարելու Պլովիցի հեռագրական մասնաւոր թելը, բայց Պլովից չարունակեց իր յարձակումները այնքան ուժգնութեամբ որ, Կամպէթթա յետոյ կը յայտարարէր. — «Մայիս-Տասնըվեցի ղեկավարները երեք հոգի եղան՝ Էմիլ տը Ժիրարտէն, տը Պլովից եւ ես»։ Գ. տը Պլովից անաչառ մը չէր, ինչպէս ըսին անոր թշնամիները։ Անշուշտ չատ փափկանկատ էր իր լրագրին պատուոյն համար. նաեւ նախանձախնդիր իր արժանապատուութեանը՝ իբրեւ ներկայացուցիչ նոյն լրագրին ցամաքային Եւրոպայի առաջին մայրաքաղաքին մէջ։ Մեծ մարդոց ամբողջ պարզութիւնը ունէր։ Իր կարծիքին նայելով՝ ունեցած յաջողութիւնը կը վերագրէր այն իրողութեան թէ լոկ իր գործերուն խառնուած էր, առանց մտածելու ուրիշներու գործերուն վրայ։ Կ'ըսէր թէ օրագրող մը միայն եղած է եւ աւելի զատ ուրիշ բան մը ըլլալ բնաւ չէ ուզած։ Գ. տը Պլովիցէն առաջ ու ետքը մեծ թղթակիցներ եղան։ Յաճախ օրագրողի հանգամանքը իբրեւ գործիք մը գործածուած է՝ ուրիշ չրջաններու մէջ մղուելու համար. նաեւ բազմաթիւ օրագրողներ մամուլին մէջ բերած են արդէն նշանաւոր անուն մը, բայց Գ. տը Պլովից այդ երկու դասակարգերէն եւ ոչ մէկին մէջ կը մտնէ. իր սէրը արհեստին համար, իր ամէնէն սքանչելի յատկութիւններէն մէկն է։ Մեծ արիութեամբ վարեց իր պաշտօնը եւ Թայմզ որ ամէնէն աւելի կ'ողբայ անոր մահը, երկար ատեն պիտի չարունակէ յարգել յիշատակը մեծ արժանիքի տէր այդ մարդուն որ, իր ժամանակակիցներէն աւելի բարեբաստիկ կերպով օժտուած, հաճելի կ'երեւար իրեն ապրիլ իր ըսած ու ըրածով որ ամէնէն ճշմարիտ փիլիսոփայութիւնը կը պարունակէ. — «Յաջողութիւնը համեմատական է տարուած աշխատանքին»։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Եոհաննէսպուրկի հացկերոյթը. — Գ. Չէմպըրլէնի ճառը. — Խնդիրներ եւ լուծումներ. — Հնդիկ գաղթականներ։

Եոհաննէսպուրկ, 17 յունուար. — Այս իրիկուն Գ. Չէմպըրլէնի ի պատիւ տրուած հացկերոյթը նշանաւոր արարողութիւն մըն էր ամէն տեսակէտով։ Ճաշարանը լեցուն էր։ Վեց հարիւր հրաւիրեալներէն զատ, կային ուրիշ 100 անձեր ալ, որոնք ընդունուած էին մուտքի տոմսակներով։ Գլխաւորաբար հրաւիրեալներուն մէջ կային Պոթա ու Տըլարի զօրավարները։ Իշխանաւոր Թագաւորին կենացը բաժակ պարպուելէ ետքը Սըր Բէրսի Ֆիցբաթրիք բաժակ պարպեց Հարաւային Աֆրիկէի բարձր գոմիսէր ու Թրանսվալի կուսակալ Լորտ Միլնէրի կենացը։ Լորտ Միլնէր ոտքի ելաւ պատասխանելու բուռն ծափահարութեանց մէջտեղ։ Բոլոր ներկաները ոտքի ելած էին համակրական ցոյց մը ընելու անոր. Գ. Չէմպըրլէն ալ համակրական խանդավառ ցոյցերով ընդունուեցաւ, երբ ոտքի ելաւ պատասխանելու իրեն կենացը պարպուած բաժակին։ Գաղթային նախարարը մեծարանքներ ըրաւ Եոհաննէսպուրկի քաղաքացիներուն, բայց գովելով հանդերձ անոնց նկարագիրը ու մտացիութիւնը, վեր հանեց անոնց պատասխանատուութիւնը եւ այն զօրաւոր ազդեցութիւնը զոր իրենց հետեւելիք ընթացքը պիտի ունենայ Հարաւային Աֆրիկէի մէջ։ Գ. Չէմպըրլէն ըսաւ թէ պէտք չէ մոռնալ յիշելու որ իր պաշտօնին նպատակներէն մէկն է ցեղերու հաշտութիւնը առաջ բերել։ Գաղթային նախարարը նախ ըսաւ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը արտօնած է զինքը վերջնական յայտարարութիւններ ընել պատերազմի ծախքին մասնակցութեան խնդրին համար։ Գ. Չէմպըրլէն յարեց թէ Հարաւային Աֆրիկէ ժամանելէ ի վեր այդ մասին իր անձնական գաղափարները փոփոխութիւններ կրած են։ Ահաւասիկ այդ մասին ձեռք առնուելիք միջոցները։

«Անգլիոյ ներկայ նախարարութիւնը յանձն կ'առնէ խորհրդարանին ներկայացնել առաջարկութիւն մը, որպէս զի կառավարութիւնը երաշխաւորէ 875 միլիոն ֆր.ի փոխառութիւն մը, որուն երաշխաւորութիւնը պիտի ըլլայ Թրանսվալի եւ Օրանժի միացած գոյքերը։ Խորհրդարանը երբ հաւանի, այդ փոխառութիւնը պիտի յատկանայ դաշնակցերուն հիմնական պարտքերուն հատուցմանը, երկաթուղիի չահագործման, նոր երկաթուղիներու շինութեան, հանրօգուտ չինութեանց եւ գաղթականութեանց հաստատման։ Այդ փոխառութիւնով Թրանսվալի ու Օրանժի կառավարութիւնները պիտի կրնան երկրին պէտքերը հոգալ քանի մը տարի։ Առաջին փոխառութիւնը չրջաբերութեան հանուածին պէս, 750 միլիոն ֆր.ի ուրիշ փոխառութիւն մը չրջաբերութեան պիտի հանուի՝ Թրանսվալի գոյքերով երաշխաւորուած։ Այդ գործողութիւնը մաս առ մաս պիտի կատարուի ամէն տարի։ Սեղանաւորներու խումբ մը յանձն առած է 250 միլիոն ֆր.ի առաջին գումար մը տալ։ Գ. Չէմպըրլէն յոյս կը յայտնէ թէ մինչեւ երեք տարի ամբողջ փոխառութիւնը չրջաբերութեան հանուած պիտի ըլլայ»։

Օրանժի մասին Գ. Չէմպըրլէն յայտարարեց թէ այդ գաղթավայրը ուրիշ կացութիւն մը ունի։ Ինչպէս կը նկատուի որ Օրանժ հիմակուհիմա պատերազմական ծախքին մասնակցելու վիճակին մէջ չէ. բայց այդ երկիրը ապագային եթէ հարստութեան բաւարար աղբիւրներ ունենայ, անշուշտ չափաւոր մասնակցութիւն մը պիտի պահանջուի անկէ պատերազմի ծախքերուն։ Գ. Չէմպըրլէն բացարձակապէս հերքեց այն լուրը թէ հանքագործներու հետ համաձայնութիւն մը գոյացած ըլլայ՝ չինական գործաւորներ աշխատցնելու համար հանքերուն մէջ։ Գ. Չէմպըրլէն ըսաւ թէ ինք սպիտակամորթ գործաւորներու կուսակից է։ Գաղթային նախարարը խոստացաւ առաջարկել Անգլիոյ կառավարութեան արքունական յանձնաժողով մը կազմել՝ այդ խնդիրը քննելու։ Լորտ Միլնէր ալ այդ մասին մտերիմ խորհրդակցութիւն մը կատարել պիտի տայ՝ զանազան գաղթավայրերու ներկայացուցիչներուն։ Գ. Չէմպըրլէնի ճառը մէկ ժամէն աւելի տեւեց։

Բերբուան. — Հոս բնակող Հնդիկները մտադիր են խնդրագիր մը մատուցանել Գ. Չէմպըրլէնի՝ գաղթականներու օրէնքին խիստ տրամադրութիւններուն համար, որոնց համաձայն Հնդիկները պիտի չընդունուին Բարեյոյսի գաղթավայրին մէջ, վասն զի չեն կրնար իրենց անունը անգլիերէն գրել։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները. — Ռուս լրագիրներուն հրատարակութիւնները։

Բեդերսպուրկ, 18 յունվ. — Աւստրիօ-Հունգարիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ տիրող բարեկամական յարաբերութեանց նկատմամբ ռուս լրագիրներուն գլխաւորները կարեւոր յօդուածներ հրատարակեցին։ Անոնցմէ Նովոսթի կ'ըսէ. — «Աւստրիօ-Հունգարիոյ եւ Ռուսիոյ յարաբերութիւնները, անցեալ տարի, աւելի մտերմական հանգամանք մը ունեցան։ Ֆրանց-Ֆերտինանտ արքիդուքսին Բեդերսպուրկ կատարած ուղեւորութիւնը, ամէն կերպով, բարեբաստիկ դէպք մըն էր, եւ 1897ի պայմանադրութեան իբրեւ հիմ ծառայող քաղաքականութիւնը աւելի զարգացաւ ու հաստատուեցաւ։ Աւստրիօ-Հունգարիոյ ու Ռուսիոյ միջեւ այդ մերձեցումը, բաւական բովանդակ նշանակութեամբ, իրեն հիմ ունի այն գործը զոր Աւստրիոյ ու Ռուսիոյ աւանդական քաղաքականութիւնը կատարեցին վերջին երկու տարիներուն մէջ։ Այդ երկու տէրութեանց մերձեցումը դիպուածի արդիւնք չէ՝ այլ խաղաղութեան համար անոնց ունեցած փափաքին բնական արդիւնքը։ Ուրեմն անիկա անհրաժեշտ պէտք մըն է, եւ հետեւաբար կարելի է իբրեւ ապահով նկատել թէ աւստրեւռուս մերձեցման ապագայ զարգացումը մեծապէս պիտի նպաստէ Եւրոպայի մէջ խաղաղութեան պահպանման»։

ԼՈՒԻԶ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

Մեկնումը. — Թղթակցի մը տեսակցութիւնը Գ. Ժիրոնի հետ. — Մանթոնի մէջ. — Իշխանուհիին եւ Գ. Ժիրոնի մտադրութիւնները։

Բարիզ, 18 յուն. — Սաքսոնիոյ Լուիզ իշխանուհիին եւ Գ. Ժիրոնի նոր մեկնումը Բրիւքսէլի Փըթի Պլէօ լրագրին դրածին նայելով, յախուռն գործ մը չէ, ինչպէս ըսուեցաւ սկզբան։ Կ'երեւայ թէ երկուքն ալ այդ որոշումը տուած էին քանի մը օրէ ի վեր։

—Ժընեւէն կը գրեն թէ մեկնելէ առաջ իշխանուհին եւ Գ. Ժիրոն զանազան նուէրներ տուեր են օթէլին տիրոջ եւ պաշտօնեաներուն, յետոյ ապասարկութեան յատուկ դուռնէ մը դուրս ելան, որպէս զի իրենց մեկնումը հետաքրքրութիւն առաջ չբերէ։ Կը կարծուի թէ դժուարութիւններ ծագած ըլլան Լուիզ իշխանուհիին, Գ. Ժիրոնի ու իրենց փաստաբանին միջեւ։ Հաւաստուածին նայելով, նախ յայտարարեր են թէ Մոնքօ երթալու մտադիր են, վճռին արտասանուելուն սպասելով, բայց վերջին պահուն որոշեր են Մանթոն ուղեւորիլ։ Լրագիրները, որոնք իշխանուհիին եւ Գ. Ժիրոնի վրայ կը հսկեն, ժամանակին չեն իմացեր անոնց ժամանումը, նորէն խնդիր ընելու համար զանոնք։ Այն ննջարան վակոնին մէջ, ուր ինքզինքնին պաշտպանուած կը համարէին ճեպընթացին արագութեան չնորհիւ, Փըթի Ժուռնալի մէկ ռիբորթըրը երեւան ելեր է յանկարծ։ Գ. Ժիրոն ջղագրգիռ կերպարանք մը առեր է՝ տեսնելով որ իրենց ձեռք առած զգուշական միջոցները՝ անճանաչելի մնալու համար՝ բանի մը չեն ծառայեր։ Բարիզեան թերթին լրաբերը սապէս կը պատմէ. — «Գ. Ժիրոն ոտքի վրայ կեցած է վակոնին առաջնաբաժանման դրան մէջ, ձեռքերը տարածած ու յենած այդ դրան վրայ, իբր թէ ծածկել ուզէր իշխանուհիին դէմքը, որպէս զի չկարենամ տեսնել զայն։ Գ. Ժիրոնի կը հարցնեմ թէ կրնա՞յ ինծի ըսել թէ մերձաւորապէս ե՞րբ պիտի արտասանուի ամուսնալուծման վճիռը։ — Բան մը չեմ գիտեր, պատասխանեց Գ. Ժիրոն. ամէն ինչ կախում ունի Տրէզտայի դատարանէն, որ կրնայ փութացնել վերջնական բաժանման ձեւակերպութիւնները։ — Ըսուեցաւ թէ չատ հաւանաբար պիտի բաժնուէիք իշխանուհիէն։ — Ատիկա սուտ է։ Ո՛չ իշխանուհին եւ ոչ ալ ես մտադրութիւն չենք ունեցած իրարմէ բաժնուելու. անցեալին պէս միացած ենք իրարու հետ։

—Վերջապէս երկու ուղեւորները Մանթոն հասեր են, առանց հարցուփորձ ըլլալու ուրիշի կողմէ։ Անգլիական օթէլ մը իջեր են, յայտնելով թէ ատեն մը պիտի մնան հոն։ Օթէլին մէջ ստորագրած են. «Պարոն եւ տիկին Ժերար, Բրիւքսէլի հասութատէրներ»։ Առաջին յարկը կը բնակին եւ իրենց տրամադրութեան տակ ունին երեք սենեակ ու սրահ մը, հարաւակողմը նայող, ծովէն քանի մը քայլ հեռու։ Նախաճաշէն յետոյ, Լուիզ իշխանուհին եւ Գ. Ժիրոն դուրս ելեր են՝ կարճ պտոյտ մը կատարելու համար։ Իշխանուհին չատ յառաջացեալ յղութեան վիճակի մը մէջ, Հավանայի չուխայով եւ մուշտակով պատուած չրջազգեստ մը հագած էր։ Ո եւ է այցելութիւն չեն ընդունիր, խնդրելով որ հանդարտ թողուն զիրենք։ Կը յուսան ամիս մը Մանթոնի մէջ մնալ եւ հոն սպասել իշխանուհիին ծննդաբերութեան, եթէ երբեք անդադրում պահու հետաքրքրութիւններ չբռնադատեն զանոնք նորէն հեռանալու։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Գ. Ֆոն Քեթէլէրի յիշատակարանին բացումը. — Գերմանիոյ գործակատարին եւ Չին իշխանին բանախօսութիւնները։

Բեքին, 18 յուն. — Բեքինի գերմանական դեսպան Գ. ֆոն Քեթէլէրի սպանութեան առթիւ կանգնուած յիշատակարանին պաշտօնական բացումը տեղի ունեցաւ այսօր Չուն իշխանին կողմէ, ի ներկայութեան Գերմանիոյ գործակատարին եւ Չինացիներէ ու օտարականներէ բաղկացած խուռն բազմութեան մը։ Արարողութեան աւարտումէն յետոյ, գերման դեսպանատան պահակազօրքը անցք մը կատարեց յիշատակարանին առջեւէն։ Յիշատակարանին բացման արարողութեան միջոցին, գերման զօրքերը ճամբուն մէկ կողմին վրայ կեցած էին, իսկ չինացի զօրքերը՝ միւս եզերքին վրայ։ Չինացիներու անհամար բազմութիւն մը կը վխտար յարակից փողոցներուն մէջ։ Տանիքները ծածկուած էին մարդկային մարմիններով։ Յիշատակարանին առջեւ կանգնուած էր սեղան մը։ Չուն իշխանը հոն առաջնորդուեցաւ Գերմանիոյ գործակատարին կողմէ։ Ներկայ գտնուող դիւանագէտներուն դառնալով՝ Չուն իշխանը ողջունեց զանոնք, յետոյ չինական սովորութեան համաձայն, գինեձօն մը ըրաւ ի պատիւ հանգուցեալին։ Յետոյ բացման ճառը արտասանեց, որուն մէջ նշանակելի է սա պարբերութիւնը. — «Այս յիշատակարանը արդարութիւն մը պիտի ըլլայ ժողովրդեան, բարեկամական յարաբերութեանց նշան մը երկու երկիրներուն միջեւ, եւ խաղաղութեան խորհրդանշան մը»։ Իր պատասխանին մէջ գերման գործակատարը ըսաւ. «Այս յիշատակարանը Չինու կայսեր կողմէ նուիրուած է Գերմանիոյ Վեհ. կայսեր, իբր միակ ապացոյց Չինու կայսեր զգացած զղջումին։ Այս յիշատակարանը կանգնելով, Չին յանձնառութիւն մը կը ստանձնէ, ինչ որ ըրած է 1900ի դէպքերէն յետոյ։ Ապագայ սերունդին համար դաս մը պիտի ըլլայ եւ տեւական խորհրդանշան մը չինական կառավարութեան բաղձանքին՝ յարատեւ ընելու համար օտար տէրութեանց հետ եղած բարեկամական յարաբերութիւնները»։ Այս երկու բանախօսութիւնները գերմաներէն եւ չիներէն լեզուով կարդացուեցան։

ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱ

Ըմբոստում մը. — «Բանքէր» ընդանօթակիրը. — Գերման նաւերուն յարձակումը. — Սպաննուած Գերմաններ։

Քուրասաօ, 18 յուն. — Նիւ-Եորք-Հէրըլտ սա հեռագիրը կը հրատարակէ. — «Այսօր մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէ Քարաքասի մէջ։ Վենեզուէլայի կառավարութենէն այսօր առնուած պաշտօնական տեղեկութեանց նայելով, ընդհարում մը տեղի ունեցեր է եւ գերմանական Բանքէր ընդանօթակիրը պարտութեան մատնուեր է։ Զօրավար Ժորժ Պէլլօ, Սան-Քարլոսի ամրոցին հրամանատարը, որ Մարաքայպոյի նաւահանգիստէն քանի մղոն հեռու ջրանցքը կը պաշտպանէ, հետեւեալը կը հեռագրէ Քասթրօ նախագահին. «Շաբաթ օրը, կէս օրէն քիչ մը առաջ, ընդանօթակիր մը տեսնուեցաւ որ արագօրէն կը մտնէր ջրանցքին մէջ։ Երբ մօտեցաւ, սկսաւ կրակ ընել իր բոլոր թնդանօթներովը։ Անմիջապէս եւ յաջողութեամբ պատասխանեցինք։ Երկու պայթումներ լսուեցան Բանքէր ընդանօթակիրին վրայ, որ վնասուեցաւ։ Ժամու մը թնդանօթաձգութենէ յետոյ, Բանքէր քաշուեցաւ դանդաղօրէն, չատ վտանգաւոր կացութեան մը մէջ։ Ամրոցը չատ քիչ վնասուեցաւ»։ Քարաքասի երեւելի վաճառականներուն կողմէ ստացուած մասնաւոր հեռագիրներ կը հաստատեն վերոյիշեալ տեղեկութիւնները։ Սան-Քարլոսի ամրոցը առնուազն նոր ձեւով չինուած երկու թնդանօթներ ունէր։ Մարաքայպոյի նաւահանգստին անցքը չատ նեղ եւ քիչ խորունկ ըլլալուն պատճառաւ՝ թնդանօթակիր մը դիւրութեամբ չի կրնար չարժիլ հոն։ Անկէ զատ՝ պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ երկու Գերմաններ սպաննուեր են եւ բազմաթիւ վիրաւորներ կան։ Այս միջադէպը, որ այնքան աղէտալի հետեւանքներ պիտի ունենայ, խանդավառութեամբ ընդունուեր է Քարաքասի մէջ։ Կառավարութեան պաշտօնեայ ազդեցիկ անձ մը ինծի ցոյց տուաւ Քարաքասէն յուն. 11 թուով գրուած նամակ մը, որով տեղեկութիւն կը տրուէր Քասթրօ նախագահին թէ Սան-Քարլոսի ամրոցը յարձակում կրեր է գերման նաւատորմին կողմէ։ Պէրլինէն հրաման եկած էր գործելու, Գ. Պոուէնի ժամանումէն առաջ։ Անտարակոյս այս արարքը կանխամտածուած էր։ Հոս ոչ ոք բացատրութիւն մը կուտայ այդ մասին»։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Պալայի աստիճան տրուեցաւ Պէրութի մաքսային տնօրէն Ֆեհմի էֆ.ի։

—Գաղթականներու վարչութեան պաշտօնեայ անուանուեցաւ Ներքին գործոց Նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին տնօրէնի առաջին օգնական Նիհր պէյ։

—Էտիրնէի նահանգին Մուրէֆթէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Միլքիէի նախկին չրջանաւարտ եւ Պէրութի կուսակալութեան հետեւորդ պաշտօնեայ Ապտուլլահ Րըզգուլլահ էֆ.։

—Գասթէմունիի նահանգին Ջաֆրանպոլը գաւառակին նայիպ անուանուեցաւ Մեհմէտ Նուրի էֆ.։ Երուսաղէմի գաւառին Խալիլիւրրահման գաւառակին նայիպ անուանուեցաւ Սաֆիթայի նախորդ նայիպ Խալիլ էֆ.։ Գոնեայի նահանգին Գարա Աղաճ գաւառակին նայիպ անուանուեցաւ Ուլուպուրլի նախորդ նայիպ Հասան Թահսին էֆ.։ Էնկիւրիի նահանգին Պէյբազարը գաւառակին նայիպ անուանուեցաւ Սանտըքլը նախկին նայիպ Մեհմէտ Էմին էֆ.։

—Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանչան տրուեցաւ Զ. զօրաբանակին (Պաղտատ) հեծելազօրքերու 33րդ գնդին բժիշկ հարիւրապետ Երուանդ էֆ.ի։

—Իմթիազի տակի չեքտիրամ՝ տոքթ. Ալեքսանդր էֆ. Գանապուրզլըի։

ԲԱՐՁՐ. ՖԷՐԻՏ ՓԱՇԱ. — Բոլիթիք Քորէսբոնտէնց գոհունակութեամբ կը ծանուցանէ Ֆէրիտ փաշայի Մեծ-Եպարքոսութեան բարձր պաշտօնին կոչուիլը. կը թուէ անոր արժանիքը ու կարողութիւնները եւ կ'ըսէ թէ Ն. Բարձրութեան անուանումը փայլուն ապացոյց մը կը կազմէ Վեհ. Սուլթանին արդարասէր դիտաւորութիւններուն՝ Րումէլիի նահանգաց մասին առնուած որոշումներուն կանոնաւորապէս ու փութով գործադրուելուն համար։

—Պէրլիներ Թակպլաթ ալ գոհունակութեամբ կը ծանուցանէ Բարձր. Ֆէրիտ փաշայի անուանումը եւ կը թուէ Ն. Բարձրութեան անհերքելի արժանիքը։

—Մեծ-Եպարքոս Ֆէրիտ փաշա, իր անուանումը հեռագրելով բոլոր կուսակալութեանց, յայտարարած է թէ Վեհ. Սուլթանին անխախտ փափաքն է իր բոլոր հպատակաց անդորրութիւնը ու բարեկեցութիւնը, Իր կայս. երկիրներուն մէջ անդորրութեան ու բարեկարգութեան տեւականութիւնը եւ անոնց ամէն կերպով զարգացումը։ Հետեւաբար բոլոր պաշտօնեաները պէտք է միշտ այդ բարձր նպատակին համաձայն գործեն։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Աւստրիոյ, Ռուսիոյ ու Սպանիոյ դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Ելմտական նախարարը, խորհրդական Րիզա ու Րաշիտ պէյերը, Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Գ. Կ. Օպուանօ եւ Հանրային Պարտքի վարչութեան տնօրէն տ'Արնու կոմսը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՐՈՒՄԷԼԻՈՅ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ գրուեցաւ պէտք եղած տեղը որ Գոսովայի նահանգին ելմտական պաշտօնեաներուն ամսաթոշակներուն վրայ յաւելում ըլլայ։

—Դատական պաշտօնեաներու ընտրութեան յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուելով, Րումէլիի նահանգաց համար դատական պաշտօնեաներու ընտրութեամբ զբաղեցաւ։

—Սելանիկէն կը գրեն թէ, կ'ըսէ Իգտամ, Տոյրանի Յանեաց Մետրապոլիտ Տ. Բարթէնիոս իր թեմին մէջ պտոյտ կատարելով, տեսեր է թէ Րումէլիի նահանգաց համար առնուած որոշումներուն գործադրութիւնը ընդհանուր անդորրութիւն մը առաջ բերած է։ Մետրապոլիտը Տոյրանի ու Գեւգելիի մէջ կրօնական արարողութիւններ կատարելով, բոլոր քրիստոնեաները ներկայ գտնուեր եւ բարեմաղթութիւններ ըրեր են Վեհ. Սուլթանին համար։

—Սկիւպի մէջ տասը քրիստոնեաներ ալ արձանագրուեր են՝ իբրեւ ոստիկան-զինուոր։

—Րումէլիի նահանգաց համար ոստիկան-զինուոր գրուած իսլամներու եւ ոչ-իսլամներու թիւը չատցած ըլլալով, ընդհանուր քանակը հազար հինգ հարիւր ձեռք համազգեստ ուզած է Սերասքերաթի Դռնէն։

—Իգտամ կ'իմանայ թէ Գիւմիւլճինէի նախնական դատարանին նախորդ անդամներէն Արթին եւ Րաֆֆի էֆ.ները, զեղծումներ գործած ըլլալնուն համար, դատապարտուեր են։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարար Հասան փաշա առողջացած ըլլալով, երէկ իր պաշտօնատեղին գնաց։

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԸ. — Միսին գնոյն բարձրացման եւ ժողովրդեան համար այդ պատճառով առաջ եկած դժուարութեան հետեւանքով, կայս. Իրատէ մը հրամայեց Քաղաքապետութեան՝ ամէն միջոց ձեռք առնել, [illegible] Կ. Պոլիս, [illegible]։ Ոչխարի վաճառական Իսմայիլ էֆ. երէկ հրաւիրուեցաւ Քաղաքապետութեան պաշտօնատունը եւ [illegible] կատարուած խորհրդակցութեանց, որոնք այսօր ալ պիտի կատարուին։ Իսմայիլ էֆ. հետեւեալ տեղեկութիւնները հաղորդեց Քաղաքապետութեան Խորհուրդին. — «Ոչխարի վաճառականները [illegible] ամէն տարի Կ. Պոլիս բերուած ոչխարները, [illegible] կը բերեն, [illegible]։ Այս տարի, սակայն, [illegible] եւ կերի պակասութեան հետեւանքով, ոչխարները լաւ սնած չեն, որով անցեալ տարի 17—18 օխա կշռող իւրաքանչիւր ոչխար, այս տարի 11-12 օխա կը կշռէ։ Ոչխար ունեցողները այդ պատճառով ծախելէն [illegible]։ Բացի Րումէլիէն՝ [illegible] կողմերէն ու [illegible], նախորդ տարիներուն չափ ոչխար չէ ժամանած [illegible] հետեւանքով. ժամանածներն ալ չատ [illegible] են։ Ընդհանրապէս ամէն տարի 140-150,000 զուարակ ոչխար կը բերուին Կ. Պոլիս, բայց այս տարի հազիւ 80,000 բերուեցան եւ անկէ վերջն ալ կարելի է որ 10-15,000 բերուին։ Անատոլուի միւս կողմերէն ալ թէեւ բազմաթիւ ոչխարներ [illegible] բերուիլ, սակայն այս տարի այդ կողմերէն 40-50,000 ոչխար Հալէպի ու Դամասկոսի կողմերը ղրկուած ըլլալով, դէպի Կ. Պոլիս չատ քիչ ոչխար ղրկուած են։ Սելանիկի չրջականերէն ալ ոչխար կը բերուին, սակայն այս տարի հազիւ 5-6,000 բերուած են։ Կ. Պոլիս չաբաթական 15,000 ոչխարի պէտք ունի. եթէ հիմա 8-9,000ով կարելի ըլլայ Կ. Պոլսոյ պէտքերը հոգալ, մինչեւ որ [illegible], կարելի պիտի ըլլայ [illegible] ոչխար բերել տալ»։ Քաղաքապետութեան Խորհուրդը այդ յայտարարութեան վրայ մինչեւ [illegible] ժամանակ խորհրդակցութիւն կատարեց։

ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ ձմեռուան առթիւ [illegible]։

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍԻՆ [illegible] կարգուեցաւ Բ. Դրան [illegible] Սաիմ պէյ։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ. — Սիւլէյման Չէլէպի [illegible] տակ խուզարկութիւն կատարելու համար։ Այդ առթիւ գրուած էր առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան որ օրինագիծ մը պատրաստուի։ Նոյն նախարարութիւնը պատասխանեց թէ առայժմ օրինագիծ պատրաստելու պէտք չկայ, վասն զի Բօլ Քալիցա անուն անձի մը չորս տարուան համար արտօնութիւն տրուած է՝ Սեւ ծովի ու Միջերկրականի մէջ խուզարկութիւն կատարելու՝ շատոնց ընկղմած եւ տէրերը անծանօթ նաւերու համար։ Այդ արտօնութիւնը նոր ընկղմած ու տէրերը ծանօթ նաւերու հետ վերաբերութիւն չունի։ Ծովին տակէն հանուածներուն կէսը արտօնատիրոջ պիտի վերաբերի եւ կէսն ալ Հիճազի երկաթուղիին յանձնաժողովին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ կազի Ընկերութիւնը ծանոյց քաղաքապետութեան թէ աղքատներու տրուելու համար 20,000 քիլօ «քոք» ածուխ պիտի տայ ձրիաբար եւ 50,000 քիլօ ալ կէս գինով։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ կառավարիչ Մուզաֆֆէր փաշա ջնջած է հին սովորութիւն մը, որուն համաձայն նոյն գաւառին գաւառակներուն եւ մանաւանդ Շուֆի մէջ տեղւոյն ժողովուրդը 500—1000 ոսկիի դրամական նուէր մը կու տայ նորընտիր իւրաքանչիւր գայմագամի։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ սերպիական դեսպան Սավա Կրուիչ զօրավարը որ ժամանակէ մը ի վեր Պէլկրատ կը գտնուի, մօտերս Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Բիլէ նաւագործարանին յանձնարարուած զրահապատ յածանաւակը 80 մէթր երկայնութիւն եւ 8 մէթր լայնութիւն պիտի ունենայ. զանազան բաժանումներէ պիտի բաղկանայ. մէկ կայմ, մէկ ծխնելոյզ եւ երկու պտուտակ պիտի ունենայ. արագութիւնը ժամը 22 հանգոյց պիտի ըլլայ։ Արագաձիգ թնդանօթներէ զատ, թօրփիլ արձակելու խողովակ մը պիտի ունենայ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինոդին երէկուան նիստին մէջ Տ. Եոաքիմ Գ. ծանոյց թէ Պրուսայի, Սազըղի, Վառնայի ու Լիթիցայի մետրապոլիտներուն տեղ, որոնց պաշտօնավարութեան պայմանաժամը աւարտած է, Սինոդին անդամակցութեան պիտի հրաւիրէ Միտիլէի, Տիմէթոքայի, Պէրաթի ու Սէրֆիչէի մետրապոլիտները։

—Անգլիացի երէց Տ. Մարք Շոուպի, երէկ, այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին, որուն յանձնեց Քէնթըրպըրիի նոր արքեպիսկոպոսին՝ Տ. Ռանտէլ Թոմաս Տավիտսընի շնորհակալութեան գիրը։

ՄԵՀՄԷՏ ՍԱՅԻՏ ՊԷՅ, դատական քննիչ Սըվազի ու Էրզրումի նահանգներուն, Հիճազ գնաց ուխտի համար։

ՊԷԼԿՐԱՏԻ օսմ. դեսպան Իպրահիմ Ֆէթհի փաշա, շաբաթ օրը, սեղան մը տուեր է, որուն ներկայ գտնուեր են Սերպիոյ նախարարապետը, արտաքին գործոց նախարարը, Գերմանիոյ դեսպանը եւ միւս դեսպաններէն ոմանք։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ.— Բէրա Բէլէսի մէջ, երէկ գիշեր, պարահանդէս մը տրուեցաւ աւստրեւհունգարական բարեգործական Ընկերութեան ի նպաստ։ Ներկայ էին Աւստրիոյ, Գերմանիոյ, Սպանիոյ ու Պարսկաստանի դեսպանները, պուլկարական գործակատարը, բարձրաստիճան պաշտօնատարներէ ոմանք եւ ուրիշ հրաւիրեալներ։

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿԻ ՍՆՏՈՒԿԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ տասը տարիէն պակաս պայմանաժամի մը մէջ ծառայող կառավարական պաշտօնեաները երբ մեռնին, անոնց ընտանիքներուն ալ թոշակ սահմանուի. նաեւ այդ մասին եղած օրէնքին տրամադրութիւնը փոխուի։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը ծանոյց Սազըղի մաքսատան թէ նոյն կղզիէն արտածուած «մասթիքա»ները հարիւրին մէկ մաքսի ենթակայ են, արժէքին համաձայն. իսկ օսմ. երկիրներու միւս մասերը ղրկուածներն ալ զինուորական սպառազինման յատուկ հարիւրին երկու տուրքին։

ՊՈՒՔՐԷՇԷՆ կը գրեն թէ Կ. Պոլսոյ ռումանական նախկին դեսպան Պ. Միթիլինէօ մեռեր է։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Տեղական լրագիրները կ'ըսեն թէ Սըր Էռնէսթ Քասէլ «Քօնվէրսիօն»ի ծրագիր մը առաջարկեր է եգիպտական Իւնիֆիէ պարտաթուղթերուն համար, որոնց տոկոսը հարիւրին երեք կամ երեքուկէս պիտի ըլլայ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ չորեքշաբթի օրը Թուխի մէջ չորս մահեր պատահեր են՝ մէկը՝ ժանտախտէ եւ երեքը՝ քոլէրայէ։

ԷՏԻՐՆԷԷՆ չորեքշաբթի օրուան թուականով կը գրեն թէ Ջաթալճայի ու Խատըմքէօյի մէջտեղը դիզուած ձիւները վերցուելով, երկաթուղիի ճամբան բացուեր է։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ կը գրեն թէ տիրող երաշտութեան հակառակ, ներկայ տարուան ամառուան ու ձմեռուան տասանորդները, անցեալ տարուան հետ բաղդատելով, 9700 ոսկիի աւելի գումարով մը վարձակալութեան տրուեր են։

ԳԱՍԹԵՄՈՒՆԻԷՆ կը գրեն երեքշաբթի օրուան թուականով.—Պօլըի գաւառին մէջ երկու գիշերէ ի վեր տեղացող ձիւնը այնքան առատ է որ շրջականներուն հետ հաղորդակցութիւնները ընդմիջուեցան։ Նահանգին կեդրոնին մէջ եւ միւս տեղերն առատ ձիւն կը տեղայ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Գոնեայէն կը հեռագրեն թէ երեքշաբթի գիշեր ժամ 3ին Սբարթայի ու Պուրտուրի մէջ երկրաշարժի թեթեւ ու քիչ մը տեւական ցնցումներ զգացուեր են, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

ԶՄԵՌԸ.—Թուրք լրագիրները քաղաքապետութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն Կ. Պոլսոյ այն փողոցներուն վրայ, ուր ձիւները տակաւին վերցուած չեն։ Կ'առաջարկեն նաեւ տանիքներու վրայ դիզուած ձիւները վերցնել, փլուզումներու պատճառ չտալու համար։

—Թաթավլայի մէջ, առջի օրը, երեք տուներ փլան՝ ձիւնին ծանրութենէն, բայց մէջը գտնուողները ազատուեցան։ Ատոնցմէ ոմանք եւ ազատման գործին աշխատողներէն մէկ քանին թեթեւապէս վիրաւորուեցան։

—Գավազէն կը գրեն թէ, երէկ, երկու անգամ սաստիկ ձիւն տեղացեր է երկու ժամ չափ։ Նեղուցէն դուրս ալ ձիւն կը տեղայ։ Թէեւ շատ հով չկայ, բայց Սեւ ծովը ալեկոծուած է։

—Ատաբազարէն կը գրեն թէ տեղացած ձիւները սկսած են հալիլ, որով երթեւեկութիւնները դժուարացած են եւ առուտուրն ալ կեցած է։ Գարասուի կողմը ցուրտը աւելի սաստիկ է։ Գանտրայէն ճամբայ ելած երեք Հայեր, ձիւնի փոթորիկի բռնուելով, ճամբանին շուարեր ու մսեր են։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Հալտար Փաշայի մէջ նպարավաճառ Խրիսթօ, երէկ ժամ 6ին, Շիշլիի Հայոց գերեզմանատան ետին, ինքզինքը պորտէն վիրաւորեց ռեւոլվէրով։ Իսկոյն հիւանդանոց տարուեցաւ. կեանքը վտանգի մէջ է։ Հարցաքննութեան պահուն ըսաւ թէ գործին մէջ վնասած ու պարտական մնացած ըլլալով յուսահատած էր։

— Ոստիկան-զինուորներու հազարապետ Րէշիտ էֆ.ի տղան՝ 19 տարեկան Իհսան, անցեալ շաբաթ օր, տունէն ելեր եւ հօրը նամակ մը գրելով ըսեր է թէ Շիրքէթի շոգենաւով Վոսփոր պիտի երթայ եւ ճամբան անձնասպան պիտի ըլլայ։ Այդ օրէն ի վեր երեւան ելած չըլլալով, ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— Ռումէլիի երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն 198րդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1903 յունվար 18/31ին ճիշդ կէս օրին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ, հրապարակաւ եւ Օսմ. Կայս. Պանքային աջակցութեամբ։

Կ. Պոլիս 7/20 յունվ. 1903

1—5

⁂

Հանր. Պարտքի Վարչութեան ընդհանուր տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանը մտնել փափաքողներուն թէ վարժարանին բացումը տեղի պիտի ունենայ 1903 (1319) մարտ 22ին (Ապրիլ 4)։ Ընդունելութիւնները հետեւեալ պայմաններով տեղի պիտի ունենան։ Վարժարան մտնել ուզողները պէտք է առնուազն 18 տարեկան ըլլան. բացառութիւն չըլլար։

Ընտրելիները հետեւեալ նիւթերուն վրայ քննութիւն պիտի անցնեն.—1. Թուաբանութիւն. 2. Երկրին մէջ խօսուած մէկ լեզուն գրել գիտնալ։ Քննութիւնները թրքերէն լեզուով տեղի պիտի ունենան։

Շերամաբուծական վարժարանը ընդունելիք աշակերտներուն թիւը միայն 30 հոգի նշանակուած ըլլալով, այդ 30 աշակերտները պիտի ընտրուին քննութեանց մէջ ընտրելիներու շահելիք թիւերուն կարգին համաձայն։ Հետեւաբար վարժարան մտնել փափաքողները նշանակուած թուականէն առաջ պէտք է իրենց խնդրագիրները ուղղեն Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանի տնօրէնին, եւ քննման օրը ներկայանան, իրենց ծնընդեան վկայագրով եւ բարի վարքի վկայականով մը։ Բ. տարեշրջանի աշակերտներուն ալ կը ծանուցուի թէ պէտք է վարժարանը գտնուին երկուշաբթի օրը, 24/6 ապրիլ 1903 (1319). իրենց դասերը պիտի վերսկսին միեւնոյն օրը, ճիշդ ժամը 6ին (Ռ. Թ.)։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

8/21 Յունվ. 1903 2—10

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ եւս, Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ, Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորական այցելութեան գացին Պատրիարքարան՝ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդամներէն Վսեմ. Տօքթ. Խորասանճեան էֆ., եւ Տօքթ. Աբրահամ պէյ Նազարեան, ինչպէս նաեւ եկեղեցական դասէն Բերայի եւ Օրթագիւղի աւագերէցները։ Նոյնպէս, Յովհաննէս էֆ. Թորոսեան, Գէորգ էֆ. Ասլանեան, Գէորգ էֆ. Թորգոմեան, Միհրան էֆ. Սիմաւոնեան, Կարապետ էֆ. Բիւրքճիւեան եւ ուրիշ ծանօթ ազգայիններ։ Կրօն. Ժողովի դիւանատենապետ Տ. Վահրամ Եպիսկ. Մանկունի՝ նամակով մը իր հիւանդ ըլլալը յայտնելով, Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ շնորհաւորած է Ն. Սրբազնութիւնը։

—Երուսաղէմէն կը գրեն թէ Նոր Նախիջեւանցի բաւական թուով հայ ուխտաւորներ հոն հասած են այս օրերս։ Կը յուսացուի որ այս տարի ուրիշ տարիներէ աւելի թուով ուխտաւորներ գտնուին Երուսաղէմ, եւ անոնց մէկ մասը Զատկի տօնական հանդէսներէն ետքը Սիս ուղեւորի, ուր մինչեւ այն ատեն, իր աթոռը բազմած պիտի ըլլայ Կիլիկիոյ նորընտիր Ս. Կաթողիկոսը, միւռոնօրհնութեան անդրանիկ հանդէսին ներկայ գտնուելու։

—Դարձեալ Երուսաղէմէն կը գրեն թէ Միաբանական ժողովը ի մօտոյ պիտի ձեռնարկէ լուսարարապետի ընտրութեան։

—Օր. Աննա Եղիանց, որ մեռեր է Բեդերսպուրկի մէջ, անունով շատ ծանօթ էր թէ՛ Կ. Պոլսոյ եւ թէ Կարնոյ Հայ համայնքներուն՝ իր կրթասիրական ու բարեսիրական գործերուն համար։ 1897էն ի վեր կը սատարէր Կարնոյ Կարմիր վանքին մէջ հաստատուած Որբանոցին, որուն խնամակալութեան տարեկան 250 ոսկի կը վճարէր, 50 անոք աղջիկներ իր պաշտպանութեան ներքեւ առած ըլլալով։ Օր. Եղեանց, յիշեալ Որբանոցը բարելաւելու համար՝ Տիկնանց Խնամակալութիւն մը կազմած էր Բեդերսպուրկի մէջ, այնպէս որ՝ իր գործունէութեան շնորհիւ, իր մահէն ետքը 500 ոսկի պատրաստ կայ այսօր, Որբանոցին երկու տարուան ծախքը։ Կարնոյ Առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. Վրդ., Կարմիր վանուց մատրան մէջ պատարագ եւ հոգեհանգստեան պաշտօն մատուցեր է ողբացեալ բարեգործ օրիորդին յիշատակին։

—Բալուցի ճարտարապետ մը՝ Պետրոս էֆ. Ճանիկեան քանի մը օր առաջ իր մահկանացուն կնքեց Գումգափուի մէջ։ Հանգուցեալը Բալուէն հոս եկած փոքր հասակի մէջ՝ ինքնօգնութեամբ յառաջացած եւ լաւ դիրք մը գրաւած էր իր արհեստին մէջ։ Զանազան գաւառներու մէջ ստանձնած էր կառավարական շէնքերու կառուցումը, յաջողապէս ի գլուխ հանելով զանոնք։ Պոլիս դարձին՝ սկսած էր անհատական շէնքեր կառուցանել եւ բաղդը սկսած էր ժպտիլ իրեն, երբ անողոք հիւանդութիւն մը զգետնեց զինքը։ Հանգուցեալը կարող եւ խղճամիտ ճարտարապետ մը, կը ձգէ այրի մը ու երկու անչափահաս զաւակ։ Ի վարձ իր աշխատութեանց՝ պատուուած էր Մէճիտիէի Դ. կարգի պատուանշանով։ Երէկ, յուղարկաւորութիւնը վայելուչ շքով կատարուեցաւ Մայր եկեղեցիին մէջ։ Երեք ծաղկեպսակներ ղրկուած էին։

—Էտիրնէի Հայոց վարժարանին օսմաներէնի ուսուցիչ կարգուած է տեղւոյն Իտատի վարժարանին ուսուցիչ Ճէմալ էֆէնտի։

—Աւստրալիոյ նախկին պետական բարձր անձնաւորութեան մը աղջիկը՝ Օր. Վիքթօրիա՝ ուրիշ Անգլիացի պատուական օրիորդի մը հետ, վերջերս Ուրֆա երթալով, տեղական կառավարութիւնը պատշաճ յարգանքներով մեծարեր է սոյն հիւրերը, որոնք Առաջնորդարան երթալով այցելութիւն տուեր են Առաջնորդ Անանիա վարդապետին ու այցելեր են նաեւ Ս. Աստուածածնի եկեղեցին, որ քաղաքին ամենէն նշանաւոր շէնքերէն մէկն է։ Օտարազգի հիւրերը Ս. Սարգսի վանքն ալ այցելելով, Մխիթարեան Տ. Խորէն Սրբազանին հետ տեսակցեր են։ Ի պատիւ այս Աւստրալեան հիւրերուն, ամերիկեան ծանօթ Միսիոնարուհի Օր. Գորինա Մաթէզ կոչունք մը տուեր է. որուն՝ մասնաւոր հրաւէրով ներկայ գտնուեր են Վսեմ. Րիֆաթ պէյ ու Առաջնորդ Տ. Անանիա Վրդ։ Երկու օրիորդները ուրիշ հետաքրքրական վայրերէ զատ, Խառանու հին աւերակը այցելելէ ետք, մեկներ են Ուրֆայէ դէպի Տիարպէքիր, ուրկէց իրենց ուղեւորութիւնը պիտի շարունակեն Մուսուլ, Պաղտատ, Զօր, Հալէպ, Դամասկոս, Պաղեստին, ու յետոյ պիտի մեկնին Եւրոպա։

—Պէրութէն կը գրեն մեզ յունուար 3 թուականով.— «Հակառակ շաբաթներով տեղացող անձրեւին, գարնանային օդով մը ողջունեցինք 1903 թուականը. մեր հորիզոնին կապոյտ երկնքին վրայ անձրեւի նշանի ամպ մը անգամ չէր նշմարուեր Կաղանդի օրը։ Քաղաքիս Հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Ներսէս վարդապետ նոյն օրը հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց եւ հակիրճ քարոզ մը խօսեցաւ, որմէ վերջ երկսեռ բազմութիւնը տեսչարան ելաւ, ուր կատարուեցաւ դպրոցական հանդէս մը։ Տեսչարանին մէջ՝ Տեսուչ Հօր կողմէ պատրաստուած էր մրգեղէններու եւ աղանդերներու սեղան մը։ Աշակերտները իրենց դաստիարակ-ուսուցչուհին՝ Օր. Արմաւենի Փափազեան եւ օգնական ուսուցչուհին՝ Օր. Զապէլ Պաղտասարեան, կեցան իրենց յատկացուած տեղը։ Հանդէսը սկսաւ «Հայր մերով» եւ Համիտիէ քայլերգով. բարձրագոյն կարգի աշակերտուհիներէն մէկը ճառ մը արտասանեց. յետոյ երգեր երգուեցան ու ոտանաւորներ արտասանուեցան, բոլորն ալ Նոր Տարւոյ գալուստը ողջունող։ Յետոյ, Տ. Ներսէս վարդապետ բանախօսութիւն մը արտասանեց, տեսութիւն մը ընելով վերջացող տարւոյն վրայ, զոր աւարտեց բարեմաղթութիւններ ընելով վեհ. Սուլթանին արեւշատութեանը համար։ Ժողովուրդը որոտընդոստ ծափերով ու կեցցէներով ձայնակցեցաւ։ Մաղթանքներ եղան նաեւ Ն. Ս. Օծութիւն Հայրապետին, Կիլիկիոյ Նորընտիր Կաթողիկոսին, Երուսաղէմի եւ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքներուն կենաց։ Հոգաբարձութիւնը գնահատելով վարժարանիս ուսուցչուհիին Օր. Արմաւենի Փափազեանի աշխատութիւնները եւ փոքր ժամանակամիջոցի մէջ ցոյց տուած օրինակելի արդիւնքը, Նոր տարւոյ առթիւ ոսկիէ ժամացոյց մը նուիրեց անոր, ինչպէս նաեւ օգնական եւ ֆրանսերէնի ուսուցչուհիներուն՝ մէյմէկ տուփ։ Սոյն դպրոցական հանդէսին, որ ամբողջ երկու ժամ տեւեց, ներկայ էին նաեւ Պէրութի երկու հռոմէական վրդ.ներն ալ որոնք մինչեւ վերջը մնացին եւ իրենց շնորհաւորութիւնները ու գոհունակութիւնները յայտնելով Տ. Ներսէս վարդապետի մեկնեցան։ Անկեղծ ըլլալու համար պէտք է խոստովանինք որ այս կրթական յառաջդիմութիւնը կը պարտինք մեր յոգնաջան Տեսչին՝ որ այս հոգեւոր պաշտօնին գլուխը անցած օրէն ի վեր ոչ մէկ ջանք եւ աշխատութիւն չխնայեր։»

—Յոյն բժիշկ մը մեզ յանձնած ըլլալով՝ ձրի դարմանումի յատուկ քանի մը տոմսեր, աղքատ հիւանդներու տրամադրութեան ներքեւ կը դնենք զանոնք՝ զորս կրնան ստանալ Արեւելքի խմբագրատունէն։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Արթին էֆ. Տէլիդեանի յուղարկաւորութեան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.— Տէր եւ Տիկին Եղիա էֆ. Վէզիրեան 216, Խաչիկ էֆ. Ղազարոսեան 108 ղրշ.։

—Հանգուցեալ Տիկին Կիւլիկ Զ. Գուլումճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի երկու օսմ. ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս Տեարք Զենոբ էֆ. Գույումճեան եւ որդիք։

—Հանգուցեալ Տիկին Սաթենիկ Գ. Ճէվահիրճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի 120 ղրուշ նուիրած է Հիւանդանոցիս Մ. Ալեանաքեան էֆ. (Մանչեսթըր)։

(Հոգաբարձութիւն)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՕՊԼ)

ԲԱՐԻԶ, 22 յունվ.— Մարաքայպօյէն յունվ. 21 թուականով Հավասի ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ գերմանական Փանթէր, Կազէլ ու Վինէթա մարտանաւերը առտուան ժամ 10էն ի վեր կը ռմբակոծեն Սան-Քարլոսի ամրոցը։ Վէնէզուէլացիները քաջութեամբ կը պատասխանեն։

ՊԷՐԼԻՆ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ, ելմտացոյցին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսը յայտարարեց թէ Գերմանիա, իր նաւատորմին աւելնալովը, յարձակողական որ եւ է նպատակ չունի. անոր միակ նպատակն է իր ծովեզերքներուն, շահերուն եւ օտար երկիրներ գտնուող իր հպատակներուն պաշտպանութիւնը։ Ֆոն Պիւլով կոմսը յարեց.—«Չենք ուզեր ծովի վրայ որ եւ է տէրութեան իրաւունքը ձեռքէն առնել, բայց միւս ժողովուրդներուն պէս նաւարկելու իրաւունքը ունինք։» Ֆոն Պիւլով կոմսը յետոյ պաշտպանեց տէրութեանց գործելու եղանակը Վէնէզուէլայի հանդէպ։ Յարեց թէ խնդիրը ո՛չ միայն դրամական հատուցումներու վրայ է, այլ ազդեցութեան պահպանումի՝ զոր Քասթրօ նախագահը բռնաբարած է։ (Ծափահարութիւններ։)

ԲԱՐԻԶ.—Երեսփ. Ժողովը ընդունեց գաղթային նախարարութեան ելմտացոյցը. բայց նախապէս հազար ֆր.ի զեղչ մը ըրաւ, իբրեւ զգոյշ մը՝ ջնջելու զինուորներու թիւը որոնք բազմաթիւ են կարգ մը գաղթավայրերու մէջ։ Նախարարը ընդունեց այդ զեղչը։ Ժողովը նաեւ 244ի դէմ 248 ձայնով հաւանեցաւ առաջարկութեան մը, որով կառավարութիւնը կը հրաւիրուի աշխարհականացնել գաղթավայրերու դպրոցական բոլոր հաստատութիւնները։ Նախարարը այդ առաջարկութիւնն ալ ընդունեց։

ՊՈՒՔՐԷՇ. — Ռումանիոյ Ծերակոյտը ու Երեսփ. Ժողովը, արտասովոր նիստի մը մէջ, միաձայնութեամբ ընդունեցին այն ծրագիրը, որով կառավարութիւնը կ'արտօնուի 1899ի 175 միլիոն ֆր.նոց գանձային տոմսերը ռանդի վերածելու՝ գլխաւճարով։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՀՌՈՄ, 22 յունվ.— Կը հաստատուի այն լուրը թէ Ռուսիոյ կայսրը, իր առողջական վիճակին պատճառով, պիտի յետաձգէ Հռոմ կատարելիք ուղեւորութիւնը։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Կ'ըսուի թէ, Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը դիտողութիւններ ըրեր է Գերմանիոյ վերջին օրերու ռմբակոծումներուն համար։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը, այսօր, քուէարկեց ելմտական եւ գաղթային նախարարութեանց ելմտացոյցները, յետոյ սկսաւ վիճաբանիլ երկրագործութեան նախարարութեան ելմտացոյցին վրայ։ Պ. Ժօրէս, վաղը, մեծ բանախօսութիւն մը պիտի արտասանէ ընդհանուր քաղաքականութեան վրայ։ Պ. Տէլքասէ, արտաքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցին վիճաբանութեանը առթիւ, պիտի պատասխանէ արտաքին խնդիրներու համար իրեն եղած բոլոր հարցումներուն։

ՄԱՏՐԻՏ.—Ֆրանսական նոր դեսպան Պ. Քամպօն, այսօր, Ալֆոնս Թագաւորին մատոյց իր յանձնարարագիրները։ Մատրիտի մամուլը միահաղոյն կը գովէ Պ. Քամպօնը։

ԲԷՇԹԷ.—Կը ծանուցուի թէ Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովին ատենապետ Աբոնեի կոմսը պիտի հրաժարի եւ թէքմալաստական կուսակցութենէն յիսուն երեսփոխաններ ալ անոր պիտի հետեւին։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ նաւաբաժինը պիտի ողջունէ Էտուարտ Թագաւորը, Միջերկրականի մէջ կատարելիք պտոյտին ատեն։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բարձրագոյն ատեանը որոշեց թէ Լինչ երեսփոխանը որ Թրանսվալի պատերազմին ատեն պօէր զօրախումբերուն մէջ կռուած էր, երդուեալներու կողմէ դատուի։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ
ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ
ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԿԵՐՊՈՎ ԿԸ ՏՊՈՒԻՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ
ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ, ՏԵՏՐԱԿՆԵՐ, ՄԱՀԱԶԴՆԵՐ, ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐՆԵՐ, ՆԱՄԱԿԱԳԼՈՒԽՆԵՐ,
ԱՅՑԵՔԱՐՏԵՐ, ՔԱՐԹ-ԱՏՐԷՍՆԵՐ ԵՒ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԵՆ
ԱՄԷՆ ՕՐ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ
ՕՐԵՐՆ ԱԼ ԲԱՑ Է ՏՊԱՐԱՆԸ
[illegible] [illegible] ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՔ

ԲԱՐԻԶ.—Անդրատլանտեան Լա Թուրէն շոգենաւը այրեցաւ Հավրի առջեւ։

ՎԻԷՆՆԱ.—Աւստրեւհունգարական նաւաբաժինը մարտին պիտի սկսի իր պտոյտներուն՝ Ադրիականի եւ Միջերկրականի մէջ։

ՀՌՈՄ. — Իտալական նաւաբաժին մը պիտի ողջունէ Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահը, Միջերկրականի մէջ կատարելիք ուղեւորութեան պահուն։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Հապէշիստանի ռուս դեսպան Պ. Լիշին Ճիպութի ժամանեց։

ՊՈՒՔՐԷՇ. — Ռումանիոյ զանազան կողմերը ձիւնի սաստիկ փոթորիկ կայ։ Կառախումբերը չեն կրնար երթեւեկել։

ՍԱԿԱՐԱՆ

—o—

ՆՈՐ ԵՒ ԿԱՐԵՒՈՐ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ
ՕՍՄ. ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ

Բաւական տարիէ ի վեր նմանը չտեսնուած բարձրութեան մը հասած են օսմ. ռանդը, քոնսոլիտէն եւ երկաթուղին։ Բայց միայն օսմ. թուղթերն են որ այսպէս կը բարձրանան ու կը բարձրանան եւ գրեթէ շարունակաբար։ Երէկուընէ ի վեր 10 փարա քոնսոլիտէն եւ 2 ֆրանքի չափ ալ երկաթուղին նորէն վրայ դրած են, եւ, Սակարանին մէջ գնելու անանկ ոգեւորութիւն կայ որ՝ ենթադրել կու տայ թէ՝ տակաւին այս սրարշաւ գնացքը աւարտած չէ իր ուժը։ Օտար թուղթերը այնչափ չեն բարձրանար եւ տկար վիճակ մը ունին։

—Օրական սթիլանցները կ'արժեն 220 եւ ութ օրուանները 480 ղրուշ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 9 Յունուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ռ.	32	34
Ամէնէն բարձր գին	»	32	35 1/2
Ամէնէն վար գին	»	32	27 1/2
Ռումէլիի երկաթուղի գոց	Ֆր.	127	1'
Ամէնէն բարձր գին	»	127	12
Ամէնէն վար գին	»	126	—

ԲԱՑՈՒՄ 10 Յունուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	32	39
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	1[illegible]8	75
Շիրքէթի Խայրիէ		29	20
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանմ է Վալէօռ		0	3
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	22
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	20
» ժուիսանս		1	80
» պարտաթուղթ		193	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		191	—
Թրանսվալ		145	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		265	—
Լավրիոմ		80	—
Անատոլըի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	77
« պարտաթուղթ «		522	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 3/4
Պէրլին անմիջապէս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	16

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

2 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	27
Անգլիական ոսկի	»	110	08
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	20
Քրիւից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէճիտիէ	»	102	50
Ռուպլի Թղթադրամ	Ռ. Ռ.	8	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 Յունուար

Անգլիական Քոնսոլիտէ		93	37
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		60	—
» » » Գ. բաց.		29	75
» » » Դ. գոց.		29	87
Օսմանեան Պանքա		14	12
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		42	50
» Մոնոբոլ		44	50
Պուլկարական 1888		96	75
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		107	87
Տօմէնիալ		105	—
Թրանսվալ		5	75
Այտին երկաթուղի		14	—
Փոխանակագիր		25	16 1/4

ԲԱՐԻԶ, 22 Յունուար

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	12
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	30	30
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. գոց.	»	30	35
» » » Բ.	»	61	40
» » » Գ.	»	33	25
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	604	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	122	75
Օսմ. մաքսատուն	»	489	—
Օսմ. Ռէժի	»	372	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	514	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1104	—
Իտալական Ռանթ	»	102	20
Սպանիական արտաքին	»	89	20
Թրանսվալ	»	147	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	150
Դրամ. գինչ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 22 Յունուար

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	133	10
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	40
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	105

ՎԻԷՆՆԱ, 22 Յունուար

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	240	10
Ռումէլի երկաթուղի	»	122	30
Օսմ. Ռէժի	»	339	10

ՊՐԻՒՍԷԼ, 22 Յունուար

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	»	29	90
Ռումէլի երկաթուղի	»	127	75

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐԵԶՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԳԸ
(մեծ Զաւաքճեանց խմբը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամոզութիւն, եւ ազատ արտասանութիւններ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։ Զննողները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ՆՈՐՏՏԱՅՉԸՐ ԼՈՅՏ
NORDDEUTSCHER LLOYD
Paquebot poste Impérial Allemand
Պրէմէն-Նիւ Եորքի գիծ
ՔՐՕՆՊՐԻՆՑ ՎԻԼՀԷԼՄ 28 Յնվ.
ՔԷՕԼՆ 22 »
Պրէմէն-Պալթիմօրի գիծ
ՎԷՅՄԱՐ 15 Յնվ.
ՔԱՐԼՍՐՈՒՀԷ 29 »
ՌՕԼԱՆՏ 24 »
Պրէմէն-Համպուրկ-Մայր. Արեւելքի գիծ
ՊՐԻՆՑ ՀԷՅՆՐԻԽ, 21 Յնվ.ին մեկնելով պիտի երթայ Բօլօմպօ, Բէնանկ, Սինկափուր, Հօնկ-Քօնկ, Շանկհայ, Նակասաքի, Հիօկօ եւ Եօքօհամա։
Պրէմէն-Աւստրալիոյ գիծ
ՁԻԹԸՆ, 28 Յնվ.ին մեկնելով պիտի երթայ Քօլօմպօ, Ֆրէմէնթլ, Ատէլայտ, Մէլպուրն եւ Սիտնէյ։

Պիտի ընդունի ապրանք եւ ուղեւոր վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն համար։
Աւելի տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Գործակալներուն
Կ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ ԵՒ Ժ. ՏԷՖՈՒՆ
Կալաթա, Գարաքէօյ Եէնի խան, Թիւ 21
Ծան.—Գործակալները յանձնառու կ'ըլլան ապրանքները ուղղակի Կ. Պոլսէն փոխադրել յիշեալ նաւահանգիստներէն մէկը։

ԻԼԱՆ

Նէմիճէ Իմանըն մըթէվէֆֆա Սարաֆ- լըեան Կարապետ վէրէսէսի վասիֆ Եէ- լէնի գատըն զիմմէթինտէ [illegible] օլան ալաճաղընըն [illegible] մէճ- լիսինէ միւթէվէֆֆանըն մալը օլուպ վէրէ- սէսինէ ինթիգալը լազըմ կէլէն վէ էլ- եւվէլ Տըրէքթըր էֆ. [illegible] [illegible] [illegible] Պաշարրիֆ? [illegible] 35 նի- [illegible] [illegible] վէ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 36 լիրա [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ... սայըլըր մէզգիւրլէրին իլան օլունըր։

Ֆի 4 քեան. էվվէլ սէնէ 318

ԲԱԹ ՏԸ ՆԱՖԷ ՏԸԼԱՆԿՐԸՆԻԷ

PATE DE NAFÉ
DELANGRENIER

Շատ ախորժելի չաքարահատ մըն է ընդդէմ կուրծքի հիւանդութեանց։ Բարիզի փաքիւլթէին ու հիւանդանոցներուն 40է աւելի բժիշկներուն կողմէ հռչակուած է իբր շատ ազդեցիկ դեղ մը ընդդէմ ՀԱԶԻ, ՑՕԴԱՑԱՒԻ ու ՊՐՕՆՇԻԹԻ։

Տըլանկրընիէ մարքան պահանջել։

Կը գտնուի ամէն դեղարաններու մէջ։
9—30

ԳԱՐԱՃԻՎԷՐ ՍԱՆՃԸԼԱՐԸ

ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անոնք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերուն (գարաճիկէր սանճըլարը) ենթարկուելու, գիտեն որ և ոչ մէկ ցաւ, ո՛չ մէկ խոստում այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը։ Հիւանդը՝ ցաւերուն սաստկութենէն ո՛չ կրնայ նստիլ, ո՛չ ալ՝ անկողնին մէջ հանգիստ ընել, շարունակ վերմակը կը ճանկռտէ ու քաշ կը քրտինք կը թափէ ու կը հեծէ։

Ուրախ ըլլալով կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով։ Ֆրանսայի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Տիւկաի պատրաստած դեղահատները, այսինքն՝ pilules hepatiques du docteur Dugas արդարեւ ամենէն ազդեցիկ դարմանն են այս լեարդի հիւանդութեան զոր կը բուժին հիմն-ի-վեր և ապահովապէս, կարճ ժամանակի մէջ։ Ցաւերուն սաստկացած ատեն օրական վեց, իսկ թեթեւցած ատեն օրական երեք չորս դեղահատ՝ բաւական են հիմնապէս բուժելու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւն ու խիթ, մաղձոտութիւն (սաֆրա) և դեղնութիւն (սարըլըգ) և մաղձի ու լեարդի ուրիշ հիւանդութիւնները, ասիկա ապացուցուած է հազարաւոր փորձերով։

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պաղչէ գաբուի Քիւչիւքեան դեղարանը, Սուլթան Համամ Մէզիքի Լինօս և Պօնտեցիանոս դեղի մթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Փր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Փր. 34,000,000

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանին բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Փր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի տնտեսման և շահաւոր պայմանագրութիւնն է յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է ըլլայ վիճարկման. ճամբորդութեան մահուան տեսակներուն և պատճառին, անձնապաշտութեան և մի՛ չեւ իսկ պատերազմի ատեն։ Տիեզերական բոլիսը կ՚երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ, առանց յետագայ ապահովագրին հաշուի առնելու այս փոխատուութեանց գումարը երբ զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր զայ մանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի. վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին շարունակելու առանձնաշնորհումը, յետոյ միայն ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ "տարեվճար" ընելէ յետոյ փրատոց կը ուտէ չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագիրները։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պարտքերն ալ ունի որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս. Հուիթօլ խան
Կալաֆատ փողոց. Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ծանօթ ուղղակի Բարիզի համար։ Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաքաշին վրայ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

VIN DE BUGEAUD

TONI-NUTRITIF au QUINQUINA et au CACAO

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻ
ԿԱԶՄՈՎԻՉ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԻՆՈՒԱԾ ՔԻՆ ՔԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ՔԱՔԱՈՅՈՎ

Կարմիր գնդերու լաւագոյնը։ Կը վերանորոգէ արիւնը, ուժերը, կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը գրգռէ ախորժակը, կը կազդուրէ ստամոքսային գործարանները, մէկ խօսքով կը յարմարի բոլոր տկար ու յոգնած մարդոց։

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻՆ կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ. — P. LEBEAULT & Cie
5, Rue Bourg-l'Abbé, PARIS

Meubles
Etoffes
Literie
Tapisserie
Glaces
Articles de Luxe
etc.

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ

ԺՈՐԺ ԲՍԱԼԹԻԻ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ
Բերա, Գապրիստան փողոց, քաղաքապետութեան շէնքին դիմաց

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Ննջասենեակներու, սրահներու, ճաշասրահներու յատուկ կարասեաց։ Ամերիկեան նստարաններ։ Իտալիոյ միացեալ գործարաններու կարասիներու մթերանոց (գործարանի գնով վաճառում)։ Ամբողջական կահաւորում տուներու, պարտէզներու, գրասենեակներու, եայլն։

744 ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 32—52

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած Շ. Ֆ[illegible]
ձեռ. 534

CHles FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐ

Անոնք որ պնդութեան ենթակայ են ու չեն փնտռեր դարման մը ընել ապահովապէս ինքզինքնին կը թունաւորեն անզգալաբար, որովհետեւ կերակուրները եթէ բնութեան օրէնքին հակառակ, օրերով ստամոքսին և աղիքներուն մէջ մնալով հոտին, նեխին փոխանակ մարմնոյն սնունդ մատակարարելու, թունաւոր միքրոպներ կ՚արտադրեն որոնք արեան մէջ խառնուելով կամաց կամաց կը թունաւորեն զայն։ Հետեւաբար արիւնը կ՚աղտոտի և ախորժակի պակաս, դժուարամարսութիւն, ստամոքսի տկարութիւն, գլխու ցաւ և պտոյտ, ձկլամաղձութիւն, են. առաջ կու գայ յաճախ պնդութիւն ունեցողներուն վրայ։ Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Ֆրանք պնդութիւնը, պասուրը և ասոնցմէ ծագում առած հիւանդութիւնները հիմնապէս բուժելով, շատ մը վտանգներու առաջքը առնելու նպատակով հնարած է ՏՕՔԹ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ որոնք եթէ կանոնաւոր կերպով գործածուին, ստամոքսն ու աղիքներ իրենց առողջութիւնը գտնելով կերակուրը դիւրաւ կը մարսեն ու ՊՆԴՈՒԹԻՒՆԸ կ՚անհետի։

Տօքթ. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերը կը ծախուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 479

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատեով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին
Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԷՆԻ ԽԱՆ, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի Ճամի Հավուզլը փողոց, Օսմ. Նամագատան դէմը։

Ենթ. գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօխ
Մարբուճճըլար Զարչըը խան թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՅՍԲԹԱՍԲԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքնաղ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա	1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա	1. Սինկէր խան Թիւնէլի եանը 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս	1. Սուլթան Համամ թիւ 2 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար	Չարշը պոյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիոսդօ	2271	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրատիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պ իւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրադօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Դագօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիբալ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Քօնկօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ. ըմպ[illegible] վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է
Լօրէնցօ շոգենաւը, նաւապետ Ռինկ [illegible] վաճառքով Օտեսայէն հոս կը պասուի յունուար 15ին։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՋՕՏ
Թիւ 23—24 Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Դշ.	7/20	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ.	8/21	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, Յաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիաէն Բոր Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ.
Դշ.	8/21	Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի.
Եշ.	9/22	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 3ին միջօրէէն առաջ։
Եշ.	9/22	Սեվաստաբօլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր.	10/23	Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ.	11/24	Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սաիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՖՐԷՐ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիրճինիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմինեան	10500	Էֆիբէզիըն	3500
Քէսդրիան	10500	[illegible]	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ծօրճիան	8000	Անատոլուըիան	2500
Պոսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆրրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ծալէրնիան	3700	Մինծօ	900
Վավոնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ծլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ծապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքը՝ [illegible] Ղալաթիա [illegible] 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
[illegible] հէն տեղը
600

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որ ամիսը երկու անգամ կը բանեցնէ
Լիվըրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Ցիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալեբբօ	2181
Աուրանիա	7269	Շէրպուրկ	161

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Քէբ[illegible] [illegible] Լիվըրբու[illegible] [illegible]

Դիմել առ
ՃՕԼԻ ԵՒ ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթ խան, Թիւ 6. 7 8 Ղալաթիա [illegible] փողոց 257

[illegible] ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՐՄՈՒԶԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Նոյեմբեր 1 (Ն.Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ
ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 2 ճամփ. Առտ.	Թ. 34 խառն Առտ.	Թ. 4 ճամփ. Առտ.	Թ. 6 ճամփ. Առտ.	Թ. 8 ճամփ. Առտ.	Թ. 36 խառն Իրիկ.	Թ. 10 ճամփ. Իրիկ.	Թ. 12 ճամփ. Իրիկ.	Թ. ճամփ. Իրիկ.	Թ. ճամփ. Իրիկ.	Թ. ճամփ. Առտ.	Թ. ճամփ. Առտ.
		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկն.	1 20	1 35	3 33	5 30	7 8	8 15	10 30	11 30				
Հայտար Փաշա	ժմ.	1 45	—	3 58	5 55	7 33	8 40	10 55	11 55				
	մկն.	1 55	2 25	4 8	6 5	7 43	8 55	11 5	12 5				
Քըզըլ Թօբրաք	»	2 1	—	4 14	6 11	7 50	9 5	11 11	12 11				
Ֆէնէր Եօլու	»	2 5	2 26	4 17	6 14	7 54	9 9	11 15	12 14				
Կէօզ Թէփէ	»	2 9	—	4 21	6 18	7 58	9 15	11 19	12 18				
Էրէնքէօյ	»	2 13	2 47	4 26	6 23	8 4	9 21	11 24	12 22				
Պօսթանճը	»	2 2	2 5	4 32	6 29	8 10	9 31	11 30	12 28				
Մալթէփէ	»	2 28	3 8	4 4	6 37	8 19	9 44	11 38	12 36				
Քարթալ	»	2 39	3 2	4 51	6 48	8 31	10 1	11 48	12 46				
Բէնտիք	ժմ.	2 46	3 32	4 58	6 55	8 39	10 11	11 55	12 53				
	մկն.		3 37				10 21						
Թուզլա	»		3 59				10 46						
Կէպզէ	»		4 19				11 10						
Տիլ Իսքէլէսի	»		4 4				11 37						
Թավշանճըլ	»		4 51				11 47						
Հէրէքէ	»		5 8				12 6						
Եարըմճա	»		5 29				12 30						
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»		5 42				12 44						
Տէրինճէ	»		5 53				12 57						
Իզմիտ	ժմ.		6 7				1 13						
	մկն.		6 27										
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»		7 2										
Սափանճա	»		7 26										
Համիտիէ	»		7 50										
Կէյվէ	»		8 34										
Աք Հիսար	»		8 56										
Մէքէճէ	»		9 26										
Լէֆքէ	»		9 50										
Վէզիր Խան	»		10 25										
Պիլէճիք	ժմ.		11 6										
	մկն.		11 20										
Քարաքէօյ	»		12 30										
Պօզիւյիւք	»		1 15										
Ին Էօնիւ	»		2 [illegible]										
Չուքուր Հիսար	»		2 36										
Էսկի Շէհիր	ժմ.		3 15										
			Իրիկ.										

Թ. 2 կառախումբին տակ՝ Այս կառախումբը 1903 փետր. 11էն կ՚սկսի

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 ճամփ. Առտ.	Թ. 3 ճամփ. Առտ.	Թ. 5 ճամփ. Առտ.	Թ. 7 ճամփ. Իրիկ.	Թ. 31 խառն Առտ.	Թ. 9 ճամփ. Իրիկ.	Թ. 11 ճամփ. Առտ.	Թ. 13 ճամփ. Առտ.	Թ. 33 խառն Առտ.	Թ. ճամփ. Առտ.	Թ. ճամփ. Առտ.	Թ. 7 ճամփ. Իրիկ.
		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Էսկի Շէհիր	մկն.									11 40			
Չուքուր Հիսար	»									12 16			
Ին Էօնիւ	»									12 48			
Պօզիւյիւք	»									1 24			
Քարաքէօյ	»									1 58			
Պիլէճիք	ժմ.									2 48			
	մկն.									2 58			
Վէզիր Խան	»									3 34			
Լէֆքէ	»									4 9			
Մէքէճէ	»									4 40			
Աք Հիսար	»									5 6			
Կէյվէ	»									5 28			
Համիտիէ	»									6 20			
Սափանճա	»									6 36			
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»									7 1			
Իզմիտ	ժմ.									7 33			
	մկն.					1 35				7 53			
Տէրինճէ	»					1 53				8 7			
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»					2 4				8 18			
Եարըմճա	»					2 16				8 30			
Հէրէքէ	»					2 43				8 55			
Թավշանճըլ	»					2 54				9 5			
Տիլ Իսքէլէսի	»					3 10				9 14			
Կէպզէ	»					3 38				9 40			
Թուզլա	»					4 —				10 —			
Բէնտիք	ժմ.					4 22				10 20			
	մկն.	1 25	1 54	2 28	3 14	4 37	6 38	8 20	9 52	10 30			
Քարթալ	»	1 33	2 2	2 37	3 23	4 50	6 47	8 30	10 2	10 44			
Մալթէփէ	»	1 43	2 12	2 47	3 33	5 5	6 57	8 41	10 14	11 1			
Պօսթանճը	»	1 51	2 21	2 56	3 41	5 19	7 5	8 51	10 25	11 14			
Էրէնքէօյ	»	1 5	2 28	3 3	3 50	5 32	7 12	8 59	10 34	11 26			
Կէօզթէփէ	»	2 2	2 32	3 7	3 54	5 36	7 6	9 3	10 38	— —			
Ֆէնէր Եօլու	»	2 7	2 37	3 11	3 58	5 4[illegible]	7 20	9 9	10 43	11 37			
Քըզըլ Թօբրաք	»	2 10	2 40	3 14	4 1	5 45	7 23	9 13	10 47	— —			
Հայտար Փաշա	ժմ.	2 1[illegible]	2 45	3 19	4 6	5 53	7 28	9 19	10 53	11 46			
	մկն.	2 23	2 53	3 27	4 15	6 5	7 38	9 27	11 —	12 5			
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմ.	2 48	3 18	3 52	4 40	6 30	8 3	9 52	11 25	12 30			
										Իրիկ.			

Թ. 1 կառախումբին տակ՝ Այս կառախումբը 1903 փետր. 11էն կ՚սկսի
Թ. 3 կառախումբին տակ՝ Այս կառախումբը 1902 նոյեմ. 1էն 15 կ՚երթեւեկէ և 1903 յունուար 16էն 31
Թ. 5 կառախումբին տակ՝ Այս կառախումբը 1902 նոյեմ. 16էն 1903 յունուար 15 և 1903 փետր. 1էն